

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: M 6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: Pojišťovnictví

Analýza struktury pojistného trhu Španělského království

Analysis of structure of the insurance market in Spanish Kingdom

Číslo diplomové práce: DP-HF- KPO-2009 04

ZDEŇKA HAVLÍKOVÁ

Vedoucí práce: Prof. Ing. Ducháčková Eva, CSc., KPO

Konzultant: Lic. Miguel Iglesias, KRO, FP - TUL

Počet stran: 69

Počet příloh: 1

Datum odevzdání: 20. 5.2009

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo. Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL. Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše. Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 20. 05. 2009

Poděkování

Chtěla bych poděkovat své rodině a přátelům za jejich podporu. Významné díky patří vedoucí této práce. Prof. Evě Ducháčkové za její vedení, a katedře Románských jazyků fakulty Přírodovědně-humanitní a pedagogické za jazykovou přípravu a odborné konzultace.

Resumé

Tato diplomová práce se zabývá analýzou pojistného trhu ve Španělsku v návaznosti na charakteristiku a rozbor obecných podmínek, ve kterých španělský pojistný trh funguje. V práci je popsán vývoj pojištění ve Španělsku, především vývoj jednotlivých pojistných oborů.

Dále se zabývá pojistným trhem samotným, jeho právním rámcem, strukturou, ale i samotnými pojišťovnami. Rozebírá současný vývoj na pojistném trhu a nastiňuje, kam by se mohl vyvíjet dál. Španělské pojišťovnictví je zde také porovnáno s ostatními evropskými státy, a tak si můžeme představit, v jakém je postavení v evropském měřítku.

Na závěr jsou v práci představeny některé produkty, které nejsou běžné v České republice, a mohly by se tak stát inspirací pro české pojišťovny.

Klíčová slova:

Pojistný trh

Španělsko

Soukromé pojištění

Předepsané pojistné

Koncentrace trhu

Životní pojištění

Neživotní pojištění

Investice

Zajištění

Produkt

Analysis of structure of the insurance market in Spanish Kingdom

Summary

The aim of this diploma thesis was the analysis of the insurance market in Spain, according to its characteristic and analysis of general conditions, that the Spanish insurance market is based on. This thesis attempts to describe evolution of insurance industry in Spain.

The thesis deals with the market itself. Describes its legal framework, structure, but even analysis the insurance companies. The Spanish insurance industry is here also compared with other European countries, so it informs about its ranking in the European area.

In the end there are introduced products that are not so usual in the Czech Republic, and could inspire Czech insurance companies.

Key words:

Insurance market

Spain

Private insurance

Premium

Market concentration

Life insurance

Non- life insurance

Investment

Reinsurance

Product

Obsah

1.	ÚVOD	- 1 -
2.	POJISTNÝ TRH A FAKTORY HO OVLIVŇUJÍCÍ	- 2 -
2.1.	OBEČNÉ INFORMACE.....	- 2 -
2.2.	HISTORIE	- 4 -
2.3.	DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE.....	- 6 -
2.3.1.	Naděje dožití (střední délka života).....	- 8 -
2.4.	MAKROEKONOMICKÉ ÚDAJE.....	- 11 -
2.4.1.	Nezaměstnanost.....	- 12 -
2.4.2.	Inflace.....	- 13 -
2.4.3.	Příjmy obyvatelstva	- 14 -
2.5.	HOSPODÁŘSKÉ KRIZE.....	- 15 -
3.	HISTORIE A VÝVOJ POJISTNÉHO TRHU	- 16 -
3.1.	HISTORIE	- 16 -
3.2.	VÝVOJ POJIŠTĚNÍ	- 18 -
3.2.1.	Vývoj životního pojištění.....	- 20 -
3.2.2.	Pojištění automobilů	- 21 -
3.2.3.	Pojištění související s vlastnictvím majetku.....	- 22 -
3.2.4.	Zdravotní pojištění.....	- 25 -
3.2.5.	Ostatní pojištění	- 25 -
3.2.6.	Vývoj do budoucna	- 26 -
3.3.	VÝVOJ HRUBÉHO PŘEDEPSANÉHO POJISTNÉHO	- 27 -
3.4.	REZERVY	- 31 -
4.	PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	- 35 -
5.	SUBJEKTY PŮSOBÍCÍ NA POJISTNÉM TRHU.....	- 37 -
5.1.	STRUKTURA POJISTNÉHO TRHU	- 37 -
5.1.1.	Pojišťovny.....	- 39 -
5.1.2.	Pojišťovací zprostředkovatelé.....	- 40 -
5.2.	OSTATNÍ ORGANIZACE PŮSOBÍCÍ NA POJISTNÉM TRHU	- 41 -
6.	POJIŠŤOVNY	- 43 -
6.1.	VÝVOJ POČTU POJIŠŤOVEN	- 43 -
6.2.	KONCENTRACE TRHU	- 45 -
6.3.	ZAJIŠŤOVNY.....	- 49 -
7.	PRODUKTY	- 54 -
7.1.	DISTRIBUČNÍ KANÁLY	- 54 -
7.2.	STRUKTURA PRODUKTŮ	- 56 -
7.3.	NOVÉ PRODUKTY	- 57 -
7.3.1.	Zdravotní pojištění.....	- 57 -
7.3.2.	Pojištění nájemců bytů (<i>Seguro Protección de Alquileres</i>).....	- 58 -
7.3.3.	Speciální pojištění pro cizince (<i>seguro especial para extranjeros</i>)....	- 59 -
7.3.4.	pojištění na míru	- 59 -
7.3.5.	Pojištění motocyklů (<i>Coberturas específicas para moto</i>)	- 60 -
7.3.6.	Nová riziková životní pojištění.....	- 60 -
7.3.7.	Trend rozšiřování služeb pojišťoven.....	- 61 -
8.	ŠPANĚLSKÝ TRH V EVROPSKÉM KONTEXTU	- 63 -
8.1.	ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ	- 64 -
8.2.	NEŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ.....	- 65 -
9.	ZÁVĚR	- 68 -

Seznam zkratk a symbolů

€	euro
%	procenta
aj.	a jiné
EHS	Evropský hospodářský sektor
EU	Evropská unie
GDP	Gross domestic product
HDI	Human development index
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
INE	Instituto nacional de estadística
Km ²	kilometr čtverečný
mil.	milion
OSN	Organizace spojených národů
PPS	Purchasing power standards
r.	roku
S.A.	Sociedad Anónima
USA	United States of America
USD	Americký dolar

Seznam tabulek

Tabulka 2-1 Základní údaje	- 3 -
Tabulka 2-2 Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení. - 7 -	
Tabulka 2-3 Střední délka života	- 9 -
Tabulka 2-4 Cizinci s trvalým pobytem ve Španělsku dle národností.....	- 10 -
Tabulka 2-5 Růst HDP v %.....	- 11 -
Tabulka 2-6 Hrubá přidaná hodnota podle odvětví.....	- 11 -
Tabulka 2-7 HDP na osobu (in Purchasing Power Standards (EU-27 = 100))....	- 12 -
Tabulka 2-8 Vývoj nezaměstnanosti v %.....	- 13 -
Tabulka 2-9 Inflace v %	- 14 -
Tabulka 2-10 Struktura výdajů domácnosti v %.....	- 14 -
Tabulka 3-1 Rozvržení výdajů na pojištění ke všem výdajům domácností r. 2004-	18
-	
Tabulka 3-2 Rozvržení investic domácností za rok 2004 v %.....	- 19 -
Tabulka 3-3 Vývoj pojištění podle odvětví	- 19 -
Tabulka 3-4 Pojištěnost v druhém pilíři podle odvětví r. 2004.....	- 20 -
Tabulka 3-5 Růst spoření prostřednictvím životního pojištění v %.....	- 21 -
Tabulka 3-6 Škodní kvóta pojištění automobilů	- 22 -
Tabulka 3-7 Odhad pojištění automobilů r. 2003	- 22 -
Tabulka 3-8 Pojištění majetku podle typu nemovitosti r. 2003 (Pojistné v mil. euro) .-	23 -
Tabulka 3-9 Multirisk v roce 2003 (€).....	- 24 -
Tabulka 3-10 Základní data zdravotního pojištění v r. 2003	- 25 -
Tabulka 3-11 Některá data průmyslových pojištění (mil. euro)	- 26 -
Tabulka 3-12 Největší světové pojistné trhy 2007.....	- 28 -
Tabulka 3-13 Distribuce množství předepsaného pojistného podle odvětví	- 30 -
Tabulka 3-14 Vývoj technických rezerv 2005-07 (euro).....	- 32 -
Tabulka 6-1 Španělský trh – pojištění a zajištění (celkové pojistné v mil. euro) .	- 50 -
Tabulka 6-2 Španělský trh – pojištění a zajištění – neživotní pojištění (celkové pojistné v mil. euro)	- 51 -
Tabulka 6-3 Španělský trh – pojištění a zajištění - životní pojištění (celkové pojistné v mil. euro).....	- 51 -

Tabulka 6-4Aktivní zajištění - pojistné v mil. euro	- 52 -
Tabulka 6-5 Distribuce pasivního zajištění.....	- 53 -
Tabulka 7-1 Podíl na trhu různých distribučních kanálů	- 55 -
Tabulka 7-2 Neživotní pojištění - podíl na trhu podle odvětví	- 56 -

Obrázek 2-1 Hustota zalidnění v roce 2001	- 3 -
Obrázek 2-2 Počet obyvatel podle regionů	- 6 -
Obrázek 2-3 Rozložení obyvatelstva podle věku	- 7 -
Obrázek 2-4 Rozložení obyvatel podle věku - ČR.....	- 8 -
Obrázek 3-1 Vývoj pojištění bytů v %.....	- 23 -
Obrázek 3-2 Vývoj škodní frekvence domácností v %.....	- 24 -
Obrázek 3-3 Pojistné na obyvatele (euro).....	- 28 -
Obrázek 3-4 Pojistné na HDP (%)	- 29 -
Obrázek 3-5 Vývoj předepsané pojistného ve Španělsku v milionech euro	- 29 -
Obrázek 3-6 umístění finančního investování	- 32 -
Obrázek 3-7 Finanční umístění rezerv neživotního pojištění	- 33 -
Obrázek 3-8 Finanční umístění rezerv životního pojištění	- 33 -
Obrázek 5-1 Struktura a funkce dohledného orgánu.....	- 37 -
Obrázek 6-1 vývoj počtu komerčních pojišťoven podle jejich právní formy	- 43 -
Obrázek 6-2 Žebříček pojišťoven podle předepsaného pojistného životního pojištění -	44 -
Obrázek 6-3 Žebříček pojišťoven podle objemu předepsaného pojistného r. 2008-	44 -
Obrázek 6-4 Koncentrace trhu Top 5, 10, 15, 20, 30 pojišťoven	- 45 -
Obrázek 6-5 Koncentrace trhu Top 5, 10, 15, 20, 30 pojišťoven - neživotní pojištění-	46 -
Obrázek 6-6 Koncentrace trhu Top 5, 10, 15, 20, 30 pojišťoven životní pojištění-	46 -
Obrázek 6-7 Vývoj podílu na trhu pojišťovacích skupin.....	- 47 -
Obrázek 6-8 Podíl na trhu neživotního pojištění - jednotlivé pojišťovny.....	- 48 -
Obrázek 6-9 Podíl na trhu životního pojištění - jednotlivé pojišťovny	- 49 -
Obrázek 8-1 Celkové přijaté pojistné Evropa 2006 (mil. euro)	- 63 -
Obrázek 8-2 Poměr přijatého pojistného životního a neživotního pojištění Evropa v r. 2006.....	- 64 -
Obrázek 8-3 Průměrné pojistné na obyvatele životní pojištění v roce 2006 (euro)-	64 -
Obrázek 8-4 Podíl pojistného životního pojištění na HDP v r. 2006.....	- 65 -

Obrázek 8-5 Průměrné pojistné na obyvatele neživotní pojištění v r. 2006	- 66 -
Obrázek 8-6 Podíl neživotního pojištění na HDP Evropa 2006	- 67 -

1. Úvod

V této práci chci přiblížit české veřejnosti zahraniční pojistný trh, a vypracovat analýzu španělského pojistného trhu. Toto téma jsem si vybrala, protože španělské pojišťovnictví je pro českou veřejnost nepříliš známé. Španělský trh, je jeden z nejvýznamnějších pojistných trhů na světě, a trendy, které se na něm v současné době vyskytují, se mohou v blízké budoucnosti promítnout i do českého prostředí.

Cílem práce je analýza pojistného trhu ve Španělsku v návaznosti na charakteristiku a rozbor obecných podmínek, ve kterých španělský pojistný trh funguje.

Z počátku zanalyzuji vnější faktory, které ovlivňují pojistný trh. V další části se budu zabývat vývojem pojistného trhu, jeho historií, která díky historickým okolnostem 20. století je více než zajímavá. Dále se chci zajímat vývojem přijatého pojistného a koncentrací trhu.

V dalších částech bych chtěla popsat strukturu pojistného trhu a jeho právní rámec. Budu se věnovat i jednotlivým produktům, hlavně způsobem jejich prodeje a novými produkty, které by mohly v budoucnu být prodávány v České republice.

Na závěr vypracuji srovnání Španělského trhu s celoevropským pojistným trhem.

2. Pojistný trh a faktory ho ovlivňující

Na úvod by bylo vhodné zmínit, co to je pojistný trh. Pojistný trh je součástí finančního trhu a probíhá na něm poptávka a nabídka po pojištění a zajištění. Na pojistném trhu dochází k alokaci volných peněžních prostředků v různých fondech a zároveň se to obchoduje s rizikem. Pojišťovna zde za úplatu přebírá riziko pojištěného. U pojistného trhu se peníze místo do fondů ukládají do rezerv. Ty jsou vytvářeny pro případ úhrady náhodných potřeb a nelze tudíž určit, zda budou určeny na spotřebu, nebo k akumulaci. Protože jsou rezervy určeny k výplatě budoucích závazků pojišťovny, jejich tvorba i čerpání je tak závislá na riziku, které pojišťovna přijala. Na pojistném trhu převažuje nabídka, již reprezentují pojistitelé, zajistitelé a zprostředkovatelé. Přestože jde o trh regulovaný, převládající nabídka je zárukou soutěže v ovlivňování cen a nabídky produktů. (3)

Pojistný trh není izolovaná jednotka, ale je ovlivněn mnoha faktory, které ho přímo, či nepřímo ovlivňují. Důležité jsou především makroekonomické informace, jako je vývoj hrubého domácího produktu, inflace a nezaměstnanost. Protože se však pojištění týká i lidí, zajímají nás i informace o obyvatelstvu dané země. Zajímá nás počet obyvatel, jejich věková struktura, střední délka života, ale i finanční situace, mezi nimiž si vybereme všeobecně porovnatelné údaje, jako jsou příjmy obyvatelstva, objem výdajů domácností a jejich struktura. Tyto údaje jsou snadno zjistitelné a dá se u nich předvídat jejich vývoj. Faktory uvedené výše bychom mohli pojmenovat vnějšími faktory ovlivňujícími pojistný trh. Vnitřní faktory ovlivňující trh jako jsou pojišťovací a zajišťovací činnost, regulace pojistného trhu, zprostředkovatelská činnost budou uvedeny v následujících samostatných kapitolách.

2.1. Obecné informace

Španělsko, oficiálně Španělské království (*Reino de España*) je stát ležící na Pyrenejském poloostrově. Na západě hraničí s Portugalskem, na severovýchodě s Andorrou a Francií a na jihu s Gibraltarem. Ke království patří také severoafrické državy Ceuta a Melilla, mající pozemní hranici s Marokem, a Kanárské ostrovy

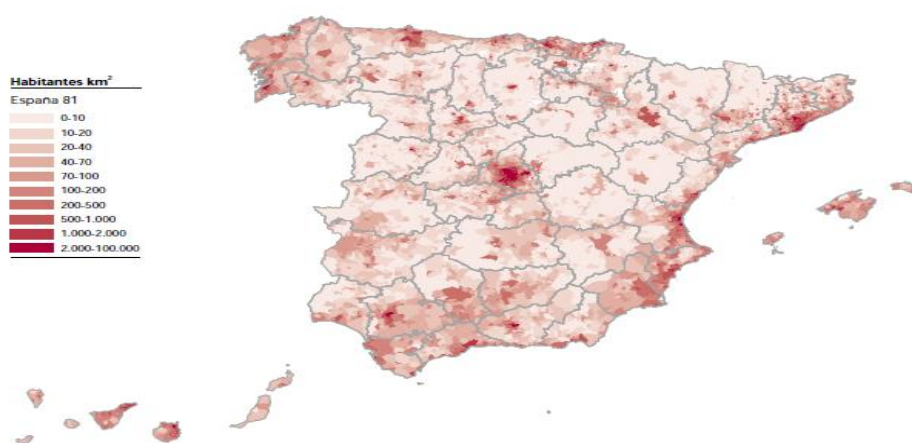
v Atlantském oceánu s Baleáry, ležícími ve Středozemním moři. Součástí Španělska je i katalánské město Llivia, které je zcela obklopeno územím Francie.

Španělsko je parlamentní monarchií federativního typu, členem Evropské unie, NATO a dalších organizací. Podle demokratické ústavy z roku 1978 je v celé zemi úředním jazykem španělština (kastilština); další jazyky jsou uznávány jako úřední jednotlivými autonomními společenstvími. Od roku 2000 používá měnu Euro. Původní měna byla nahrazena v kurzu 166,386 peset za euro.

Tabulka 2-1 Základní údaje

hlavní město	Madrid
rozloha	504 782 km ² (50. na světě)
počet obyvatel	46 063 511 (1) (27. na světě, 2008),
hustota zalidnění	87,8 obyvatel/km ² (jedna z nejnižších v Evropě)
úřední jazyk	španělština
národnostní složení	73 % Španělé, 18% Katalánci, 2,5% Baskové
měna	Euro
HDI	0.949 (vysoký) (2005)

HDI je index lidského rozvoje (human development index) – zahrnuje kvalitu lidského života nejen hospodářský růst. HDI zahrnuje HDP na osobu, úroveň vzdělání a očekávaná délka života. Česká republika má HDI 0,87%

Obrázek 2-1 Hustota zalidnění v roce 2001

Zdroj: INE – Census 2001

Většina obyvatelstva se soustředí hlavně ve velkých městech na pobřeží a na ostrovech. Vnitrozemí je velmi suché a je slabě osídleno.

Španělsko je tvořeno 17 autonomními oblastmi složenými z 52 provincií (47 na Iberském poloostrově, 1 na Baleárských ostrovech, 2 na Kanárských ostrovech) a 2 enklávami Ceuta a Melilla na marockém pobřeží, které mají statut autonomních měst.

2.2. Historie

Až do 13. Století bylo území pyrenejského poloostrova ovládáno Araby, kteří do regionu přinesli bohatou orientální kulturu, která na rozdíl od středověké křesťanské Evropy, navazovala na rozvinutou kulturu antického světa.

Největší hospodářský rozmach proběhl v 16. století, za vlády Karla I. a Filipa II. Tato doba se také označuje jako zlatý věk ve Španělsku. Království velmi zbohatlo především díky přílivu surovin z nově objevených kolonií v zámoří. Kromě území Pyrenejského poloostrova Karel I. vládl také habsburským državám, Neapolskému království, Sicílii a Nizozemí.

V 15-16. století docházelo k ekonomickému zaostávání Španělska za vyspělými zeměmi západní Evropy. Mohl za to především absolutistický systém vlády. Měšťanstvo bylo omezováno ve své hospodářské i politické aktivitě. V 19. století pak Španělsko zchudlo, poté co přišli o většinu území a města byla slabá oproti například městským státům v Itálii, nebo v Německu.

Počátek 20. století se do Španělska vrátil klid a ekonomický rozvoj, ale díky politické krizi došlo nejdříve k nastolení diktatury Miguela Primo de Rivery. Poté byla nastolena republika a španělský král byl donucen odejít do exilu. Sociální a politické konflikty vyústily k vypuknutí občanské války, která v roce 1939 skončila nástupem diktátora Francisca Franca, který vládl až do své smrti v roce 1975. Již za své vlády rozhodl, že Španělsko se stane konstituční monarchií a připravil předání moci vnukovi svrženého krále Juanu Carlosovi. (2)

Během druhé světové války zachovávalo Španělsko neutralitu. Fakt, že Španělsko nebylo na straně vítězných a paradoxně ani poražených států, vyústil v poválečnou izolaci diktátorského režimu. Nepočítalo se s ním v Marshallově plánu na obnovu Evropy v roce 1947, který mu nebyl, na rozdíl od východoevropských zemí, ani formálně nabídnut. Jelikož se tzv. Schumanova deklarace obracela pouze k demokratickým státům, země zůstala mimo hlavní evropské dění. Španělsko nebylo přizváno k účasti na evropské spolupráci a postupné integraci, na kterou se Evropa mezitím vydala. (5)

Po válce se dostalo postupně z izolace a díky své jednoznačně antikomunistické vládě se stalo ve studené válce spojencem západního světa. V šedesátých letech zažívalo nebývalý ekonomický rozvoj a došlo i k rozvoji turistického ruchu.

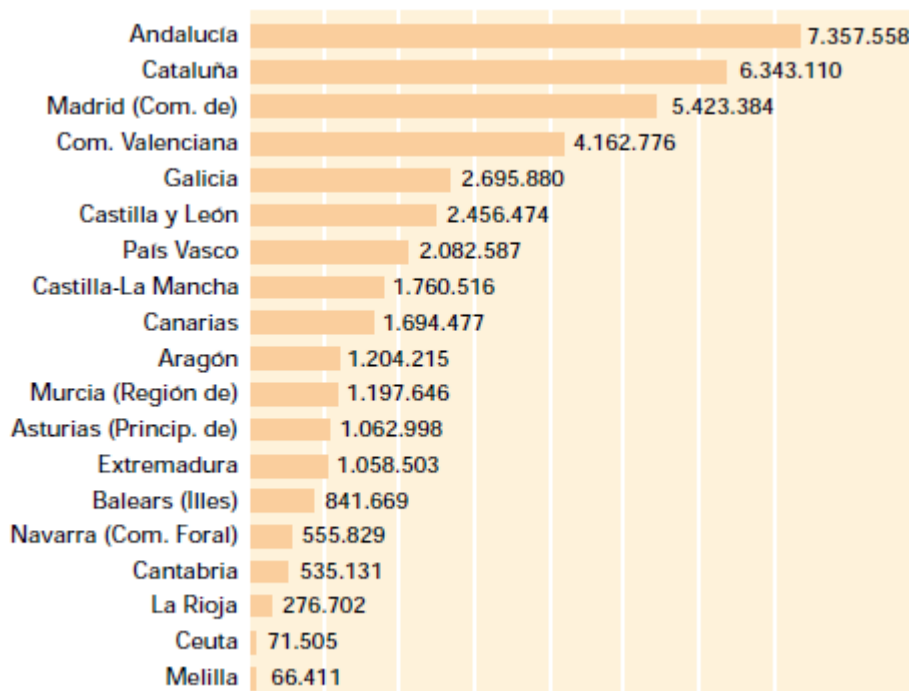
O vstup do Evropského společenství žádala již poprvé v roce 1962, avšak již od 70. let docházelo k odstranění obchodních bariér mezi EHS a Španělskem. Členem EU se stala až v roce 1986, kdy už byla zcela odstraněna Frankova diktatura. Pro Španělsko znamenala první léta v EHS rychlý ekonomický růst pohybující se kolem 5 % HDP v období 1986 – 1990. Během sedmiletého přechodného období pohřbilo protekcionistické tendence a zapojilo se do společného trhu. Stabilita pesety posílená vstupem do Evropského měnového systému a vysoké úrokové míry přivedly do země potřebný zahraniční kapitál. Politika socialistické vlády se soustředila na boj s inflací a vysokou nezaměstnaností (okolo 20 %), což nakonec vyústilo vstupem do Eurozóny v roce 1999, když kurs národní měny svázalo pevným přepočítacím kurzem se jednotnou evropskou měnou eurem, na které později přestoupilo. (5)

Od počátku 80.let do roku 1993 ve Španělsku vládla socialistická vláda. V roce 1993 však nedokázala reagovat na ekonomické problémy – záporným ekonomickým růstem (-1,8%), vysokou nezaměstnaností a korupčními skandály. S příchodem pravicové vlády se začala ekonomická situace v zemi zase zlepšovat. (5)

2.3. Demografické údaje

Struktura obyvatelstva nás zajímá především pro životní pojištění. Na základě těchto údajů se konstruuje úmrtnostní tabulky, které nás zajímají při kalkulaci produktů. Dále můžeme demografické údaje použít při úvahách rozložení prodejen pojištění, do jednotlivých regionů.

Počet obyvatel celkem: 45,283,259

Obrázek 2-2 Počet obyvatel podle regionů

Zdroj: INE- census 2001

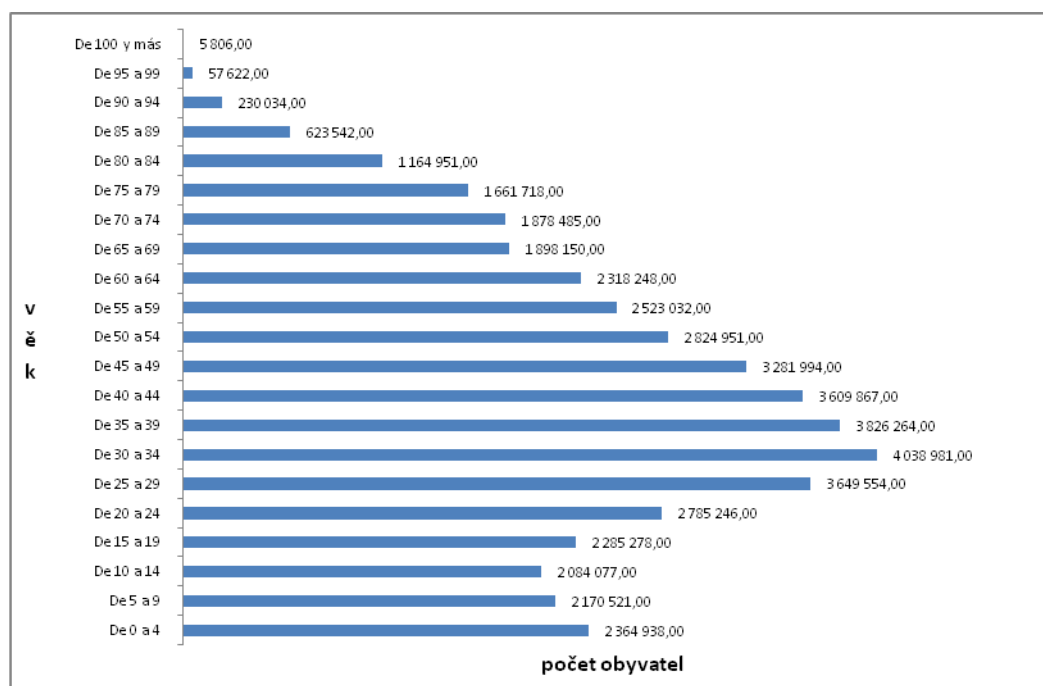
Jak můžeme vidět na obrázcích 2-1,2 většina obyvatelstva je soustředěna hlavně ve velkých městech, především na pobřeží.

Tabulka 2-2 Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

Průměrný roční přírůstek obyvatelstva	0,29%
Průměrný roční přírůstek obyvatelstva včetně migrace	1,10%
Průměrný věk celkem	39,1 let
průměrný věk muži	37 let
průměrný věk ženy	40,5 let
věková struktura	
0-15 let	15,40%
16-44 let	43,80%
nad 45 let	40,80%

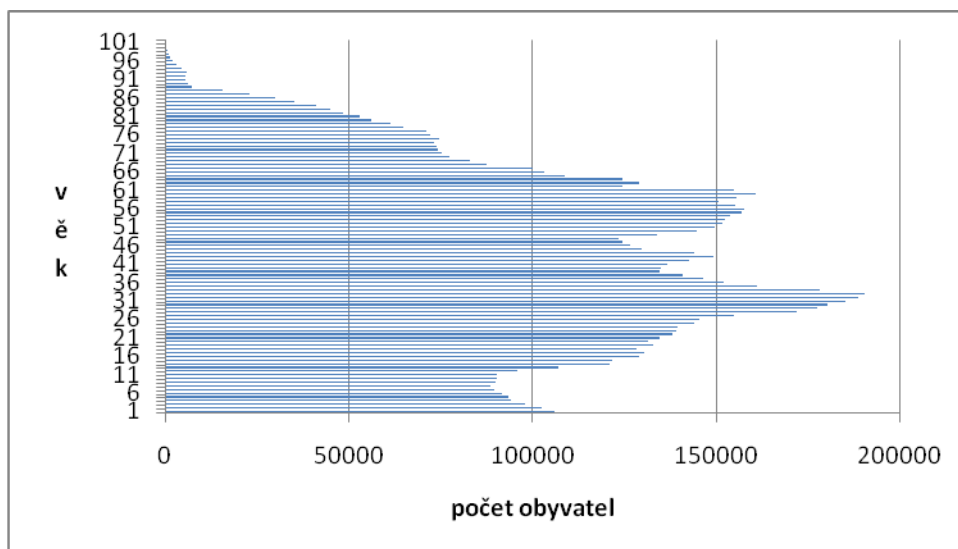
Zdroj: Boletín Mensual de Estadística. INE

Ve Španělsku je pozitivní přírůstek obyvatelstva, který podporuje hlavně velký počet imigrantů.

Obrázek 2-3 Rozložení obyvatelstva podle věku

Zdroj: Boletín Mensual de Estadística. INE

Obrázek 2-4 Rozložení obyvatel podle věku - ČR

Zdroj: ČSÚ- Demografická ročenka České republiky 2007

Porovnáme-li složení obyvatelstva podle věku Španělska a České republiky, Španělsko má velmi silnou skupinu obyvatel v produktivním věku 20-50let a díky tomu se tolik nepotýká s problémem stárnutí obyvatelstva jako Česká republika.

2.3.1. Naděje dožití (střední délka života)

Střední délka života je počet roků, který pravděpodobně ještě prožije osoba právě x-letá za předpokladu, že po celou dobu jejího dalšího života se nezmění řád vymírání, zjištěný úmrtnostní tabulkou. Ukazatel se nejčastěji používá ve formě naděje dožití (střední délka života) při narození, v níž vyjadřuje průměrnou očekávanou délku života osoby právě narozené.

Tabulka 2-3 Střední délka života

roky	celkem	muži	ženy	rozdíl
1901	34,76	33,85	35,7	1,85
1911	41,73	40,92	42,56	1,64
1921	41,15	40,26	42,05	1,79
1931	49,97	48,38	51,6	3,22
1941	50,1	47,12	53,24	6,12
1951	62,1	59,81	64,32	4,51
1961	69,85	67,4	72,16	4,76
1971	72,36	69,57	75,06	5,49
1971*	71,98	69,17	74,69	5,52
1976	73,34	70,4	76,19	5,79
1981	75,62	72,52	78,61	6,09
1986	76,52	73,27	79,69	6,42
1991	76,94	73,4	80,49	7,09
1996	78,11	74,53	81,7	7,17
2001	79,44	76,07	82,82	6,75
2005	80,23	76,96	83,48	6,52

Zdroj: INE - Tablas de mortalidad 1992-2005,30/10/2007

(*data před rokem 1975 neobsahují úmrtí při porodu a prvního dne života)

Zajímavé je, že se střední délka života za posledních sto let zvýšila o více než 45 let. Nejrychlejší navýšení proběhlo v letech 1901-1911 a v 50. letech 20.století. Za posledních deset let, od roku 1995 se střední délka života zvýšila o více než dva roky. Rozdíl mezi pohlavími se během posledních sto let zvyšoval, oproti 1,85 delší šance na dožití žen, než mužů v roce 1901 až na konečný rozdíl mezi ženami a muži v roce 2005, který je dnes 6,52 let.

Ve srovnání s ostatními zeměmi Evropské Unie je ve Španělsku po Francii druhá nejdelší střední délka života.

Španělsko je velmi atraktivní zemí pro cizince, kteří sem jezdí za prací. Mezi nimi převažují imigranti z Jižní Ameriky, kteří sem jezdí hlavně díky tomu, že zde pro ně neexistuje jazyková bariéra a Španělsko pro ně představuje zvýšení životní úrovně. Oproti tomu imigranti z evropských států jako jsou Velká Británie, Německo a Francie do Španělska přijíždějí hlavně za příjemným podnebím a pojišťují se

nejčastěji u svých domácích pojišťoven, nebo jejich poboček ve Španělsku. Přesto v současné době vznikají nové produkty, které se specializují na cizince.

Tabulka 2-4 Cizinci s trvalým pobytem ve Španělsku dle národností

Cizinci s trvalým pobytem ve Španělsku dle národností (1.1.2008)	
Maroko	539 773
Rumunsko	430 930
Ekvádor	371 743
Kolumbie	299 479
Velká Británie	269 470
Argentina	231 630
Francie	203 309
Německo	159 922
Bolívie	157 732
Peru	138 593
Venezuela	106 220
Bulharsko	99 919
Portugalsko	88 017
Brazílie	82 401
Kuba	82 083
ostatní	1 265 201
celkem	4 526 522

Zdroj: INE

Cizinci jsou pro španělské pojištění velmi důležití klienti. Podle zpráv velkých pojišťoven, jako je například AXA, vyplývá, že každý pátý pojištěný je cizinec. Pojišťovny tak připravují produkty, které jsou dělány hlavně pro cizince. Nabídka pojištění je rozsáhlá. Kromě běžných pojištění mohou využít i pojištění specifická pro cizince. Např. Pojištění úrazů, právní ochrany – hlavně jednání s úřady v domácí zemi, vyjednání penze pro pozůstalé, kteří zůstali v původní zemi, pokud pojištěný zemře. Dále cizinci jsou zajímavým segmentem trhu především v pojištění pohřbu, které cizinci využívají hlavně kvůli uhrazení nákladů převozu těla do vlasti. Tento druh pojištění uzavírají především přistěhovalci z Dominikánské republiky, Ekvádoru, Rumunska, nebo Maroka.

2.4. Makroekonomické údaje

Španělská ekonomika je charakterizovaná jako stabilní a dynamická. Je devátá ekonomie světa a růst HDP je nad průměrem EU. Španělsko je druhý největší investor v Jižní Americe a v celosvětové konkurenci se drží na osmém místě.

Od agentury Standard & Poor's obdrželo rating AAA také díky veřejnému dluhu, který se snížil z téměř 70% HDP na dnešních 39,8%, který je nižší, než je celoevropský průměr. (11)

Hrubý domácí produkt (HDP) je celková peněžní hodnota finální produkce vyprodukovaná na území daného státu za určité období domácími i zahraničními výrobci. (7) Ukazuje nám úroveň daného hospodářství a nepřímo nám tím ovlivňuje i pojistný trh.

Tabulka 2-5 Růst HDP v %

geo\time	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
EU (25 countries)	3.1	3.9	2.0	1.2	1.3	2.4	2.0	3.1	2.9	0.8	0.1	1.0
EU (15 countries)	3.0	3.9	1.9	1.2	1.2	2.3	1.8	2.9	2.7	0.7	-0.1	0.8
Czech Republic	1.3	3.6	2.5	1.9	3.6	4.5	6.3	6.8	6.0	4.4	3.6	3.9
Spain	4.7	5.0	3.6	2.7	3.1	3.3	3.6	3.9	3.7	1.2	-0.2	0.5
France	3.3	3.9	1.8	1.0	1.1	2.5	1.9	2.2	2.2	0.8	-0.0	0.8

Zdroj: Eurostat

Roky 2009 a 2010 jsou jen předpovědi.

Růst HDP byl ve Španělsku vyšší, než byl průměr EU. V roce 2008 se na jeho vývoji podepsala hospodářská krize, která postihla hlavně spotřebu domácností a stavitelství. Růst HDP díky tomu poklesl na 1,2% ročně v roce 2008 a předpokládá se, že v roce 2009 se dostane dokonce do záporu a začne pomalu růst až v roce 2010.

Tabulka 2-6 Hrubá přidaná hodnota podle odvětví

Zemědělství, lov, rybolov	2,8
Průmysl včetně energií	17,3
Stavatelství	11,6
Obchod, doprava, komunikace	24,5
Finanční služby	22,6
Ostatní služby	21,3

Zdroj: Eurostat

Ekonomika je tažena především službami, průmyslem a stavitelstvím. Především stavitelství se v posledních letech rychle rozvíjelo, a taky nejvíce se na něm

podepsala hospodářská krize. Příčinou byla neuvážená výstavba, kdy banky poskytovaly levné úvěry a developerské společnosti stále stavěly, ačkoli neměly zajištěnou poptávku po svých stavbách.

Tabulka 2-7 HDP na osobu (in Purchasing Power Standards (EU-27 = 100))

geotime	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU (25 countries)	104.9	105.0	105.0	105.0	104.8	104.6	104.4	104.2	104.1	103.9	103.7	103.7
EU (15 countries)	115.5	115.4	115.4	115.3	114.9	114.3	113.7	113.2	112.8	112.2	111.7	110.5
Czech Republic	72.9	70.5	69.5	68.5	70.2	70.4	73.4	75.1	75.8	77.4	80.2	83.1
Spain	93.3	95.3	96.3	97.4	98.1	100.5	101.0	101.0	102.0	104.0	105.4	104.3
France	114.6	115.0	114.7	115.4	115.7	116.0	111.8	110.1	110.8	109.4	109.1	108.5

Zdroj: Eurostat

Vývoj HDP na osobu za posledních 12 let roste. V roce 1997 bylo Španělsko na 93,3% HDP na osobu zemí EU-27. Od roku 2002 již však převyšovalo Španělsko průměr EU-27 a v roce 2007 bylo HDP na osobu dokonce o 5,4% vyšší, než průměrné HDP na osobu EU-27.

2.4.1. Nezaměstnanost

Podle Mezinárodní organizace práce (ILO) za nezaměstnané jsou považovány osoby starší 15 let a více a v daném období souběžně splňovaly následující podmínky:

1. Nebyly zaměstnané.
2. Aktivně hledaly práci.
3. Byly připraveny k nástupu do práce (nejpozději do 14 dnů).

Míra nezaměstnanosti je procentuální podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle neboli ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu. (7)

Pro potřeby pojišťovnictví tento ukazatel nepřímo ukazuje na bohatství obyvatelstva a tím i na možnosti využívání jednotlivých produktů pojišťovny.

Počet nezaměstnaných se zvýšil ke konci roku 2007 na 2,1 milionu. K dalšímu zhoršení došlo během počátku roku 2008, kdy počet nezaměstnaných přesáhnul 2,2 milionu. Vláda zvýšila od 1. ledna 2008 minimální mzdu na 600 € měsíčně, což je nárůst 5,15 % (do konce roku 2007 byla 570,60 €). (11)

Tabulka 2-8 Vývoj nezaměstnanosti v %

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
muži	13.1	11.2	9.0	7.9	7.5	8.1	8.2	8.0	7.1	6.3	6.4	10.1
ženy	22.6	21.1	18.0	16.0	14.8	15.7	15.3	14.3	12.2	11.6	10.9	13.0
total	16.7	15.0	12.5	11.1	10.3	11.1	11.1	10.6	9.2	8.5	8.3	11.3

Zdroj: Eurostat

Nezaměstnanost ve Španělsku v posledních deseti letech klesala, ale od roku 2008 především díky ekonomické krizi, počet nezaměstnaných zase roste. Míra nezaměstnanosti se zvýšila ke konci II. čtvrtletí na 10,4%, což je udáváno jako nejhorší výsledek od roku 1999. Podle odhadu se předpokládá zvýšení míry nezaměstnanosti na 14,8% v roce 2009 a 16 % v roce 2010. V souvislosti s celkovým nepříznivým vývojem hospodářství byl zaznamenán největší pokles zaměstnanosti ve stavebním sektoru, kde nacházejí uplatnění hlavně přistěhovalci. Značný pokles zaměstnanosti zaznamenaly rovněž služby a zemědělství. (11)

Celková nezaměstnanost je zde vyšší, než v ostatních státech Evropy. Alarmující je vyšší nezaměstnanost žen, kterou se vláda snaží řešit pomocí Programu opatření zaměřených na dynamizaci ekonomiky a růst produktivity.

Na nárůst nezaměstnanosti, která je vyvolána hospodářskou krizí, se snaží reagovat některé pojistné produkty. Kdy je možné sjednat připojištění zproštění placení pojistného v případě ztráty zaměstnání.

2.4.2. Inlace

Inlace je definována jako růst všeobecné cenové hladiny měřené indexem spotřebitelských cen (CPI) nebo jiným srovnatelným cenovým indexem. (7)

V pojišťovnictví má vliv inflace především velikost technické úrokové míry a ovlivňuje tak spoření pomocí produktů životního pojištění.

Tabulka 2-9 Inflace v %

Annual average rate of change in Harmonized Indices of Consumer Prices (HICPs)												
geo\time	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
European Union	1.7	1.3	1.2	1.9	2.2	2.1	2.0	2.0	2.2	2.2	2.3	3.7
Czech Republic	8.0	9.7	1.8	3.9	4.5	1.4	-0.1	2.6	1.6	2.1	3.0	6.3
Spain	1.9	1.8	2.2	3.5	2.8	3.6	3.1	3.1	3.4	3.6	2.8	4.1
France	1.3	0.7	0.6	1.8	1.8	1.9	2,2	2.3	1.9	1.9	1.6	3.2

Zdroj: Eurostat

Koncem roku 2007 se vývoj míry inflace stal citelným problémem španělské ekonomiky. V meziročním srovnání došlo k nárůstu o 1,5 procentního bodu. Jako hlavní příčina je udáván zejména růst cen energií, což se promítá do nárůstu výrobních a distribučních nákladů. Tento trend byl zachován i v prvních měsících roku 2008, dá se však očekávat jistý pokles, vzhledem ke krizi v oblasti prodeje nemovitostí, které zaznamenávají výrazný pokles cen a rovněž nižší poptávka domácností by měla tlačit na mírné snížení cen, nebo alespoň na zastavení jejich růstu. (11)

2.4.3. Příjmy obyvatelstva

Tabulka 2-10 Struktura výdajů domácnosti v %

struktura výdajů na spotřebu domácnosti v %	včetně platby nájemného	bez platby nájemného
potraviny, nápoje, tabák	21,0	26,0
obuv a oblečení	7,4	9,1
náklady na bydlení	27,5	10,4
nábytek a vybavení domácnosti	5,0	6,2
doprava a komunikace	14,5	17,9
volný čas a kultura	15,4	19,0
ostatní věci a služby	9,0	11,0

Zdroj: Antoino Puente, Statistics in focus – Population and social condition, European Communities 2/2005

Ve srovnání s Evropou ve Španělsku spotřebuje hodně rodinného rozpočtu na potraviny a nápoje. Španělsko se tak řadí k Itálii, Řecku, nebo i Irsku, kdy ze starých zemí EU spotřebují za potraviny více než ostatní státy EU-15. Výdaje na bydlení jsou jedny z nejvyšších Evrope, o to méně jim zbude na vybavení domácnosti. Stejně jako v ostatních jižních státech, utratí za oblečení a obuv více než ostatní země EU.

2.5. Hospodářské krize

V devadesátých letech španělské hospodářství zažívalo ekonomický zázrak. Hrubý domácí produkt se od roku 1994 vyšplhal z 16.místa na 8.místo ve světě, čímž se vyrovnalo růstu hospodářství USA. Ve stejném období se Španělsko, měřeno indexem lidského rozvoje OSN, posunulo z 22. na 13. místo. Toto vše korunoval přebytkový rozpočet. Příčinou tohoto „zázraku“ byla vysoká domácí poptávka a rostoucí počet imigrantů. Díky vysoké spotřebě se Španělům podařilo dohnat životní úroveň ostatních evropských zemí. Tento trend hojně podporovaly i španělské banky zavedením expanzivní měnové politiky.

Vláda začala podporovat vlastní bydlení a Španělé se tak stále více zadlužovali. Rychlý rozvoj ekonomiky byl provázen vysokou inflací, která způsobila růst cen, pokles domácí spotřeby a zhoršení exportních podmínek. Španělsko si začalo půjčovat v zahraničí, výroba stagnovala a země začíná žít na dluh. Bublina na trhu s nemovitostmi praskla v roce 2007. Polovina realitních kanceláří zkrachovala. (14)

Ačkoli se španělský finanční trh chlubil přísnou regulací, do krize hospodářství vtáhl především trh s nemovitostmi. Následky cítí hlavně regionální spořitelny a hypoteční ústavy. V březnu roku 2009 tak centrální banka převzala první spořitelnu Caja Castilla la Mancha (CCM). (12)

Na pojišťovnách se krize příliš neprojevila, pouze 9 z 227 pojišťoven vykazalo určité problémy v jejich investičním portfoliu a to jen v hodnotě 1% jejich technických rezerv. Jinak sektor i nadále vykazuje dobrý stav solventnosti. V průběhu roku 2008 se přece jenom krize projevila mírným poklesem tržeb, který je způsoben sníženou spotřebou domácností a zpomalení ekonomického sektoru. (16)

3. Historie a vývoj pojistného trhu

Obecně ukazatele úrovně pojistného trhu hodnotí účinnost použití zdrojů a vynaložených prostředků. Výběr ukazatelů by se měl orientovat takovým způsobem, aby byl trh hodnocen pokud možno komplexně a jednalo se o ukazatele používané ve vyspělých ekonomikách. (3)

3.1. Historie

Ve Španělsku se poprvé objevilo pojištění již od 14. století, kdy ve velkých přístavech vznikala jakási sdružení, které se zabývala námořním pojištěním. Společnost vydala úvěr na vybavení lodi, a pokud se loď vrátila, měla zisk z nákladu.

Rozvoj pojištění souvisí s rozvojem kapitalismu. V 18.století existovaly pojišťovny, které se specializovaly především na námořní pojištění. Roku 1787 existovalo v Cádiz sedm organizací, zabývajících se tímto druhem pojištění. Ale již v 17.století se v rámci řemeslnických cechů objevovalo vzájemné pojištění především požáru nebo života. Je doloženo, že v roce 1769 vznikla v Madridu organizace, která garantovala doživotní renty, kterou zajišťovala Banco Vitalicio de Cataluña, která se v roce 1880 přeformovala na Banco Vitalico (= životní pojištění) de España.

V letech 1793-1814 díky četným válkám upadal námořní obchod a s ním pojišťovny, zabývajících se námořním pojištěním. V podstatě přežila jen jediná a to Compañía de la Reina Maria Luisa, a to proto, že byla pod královskou ochranou. Během války o nezávislost nebyla vhodná doba na oživení obchodu.

První zákon, který upravoval pojištění, byl Código de Comercio (obchodní zákoník), který stanovil pro pojišťovny pravidlo registrovat se zápisem do rejstříku. Díky tomuto zákoníku bylo zakládání nových společností velmi jednoduché, ale bohužel nebyla zcela stanovena regulace pojistného trhu.

Volnost zakládání akciových společností byla omezena až mezi lety 1848-1868, kdy akciové společnosti musely být schváleny zákonem nebo Královským nařízením

(Real Decreto). Pojišťovny a už byly i více regulovány. Byly například sjednoceny náležitosti pojistné smlouvy.

Specializovanost sektoru a jeho rozvoj si vyžadoval vlastní specializovanou normu. Od roku 1893 musely pojišťovny každý rok vykazovat zprávu o nově vzniklém, platném a zlikvidovaném pojištění. Pojišťovny si musely zakládat rezervní fondy a dokonce jim byly stanoveny pravidla investování.

První všeobecný zákon o pojišťovnictví vznikl v roce 1908, který s malými obměnami platil až do roku 1954. V tomto zákoně už byla snaha o sjednocení sektoru, stanovení pravidel pro zakládání a kontrola jeho funkcí. Pojišťovny byly pod kontrolou Ministeró de Fomento (ministerstvo podpory) a to autorizovalo pojišťovny a zapisovalo je do společného rejstříku. Inspekci pojišťoven zajišťovalo královské nařízení z roku 1908. V roce 1921 všechny tyto kompetence přešly pod ministerstvo práce. Zákonem v roce 1927 regulace trhu ještě posílila a byl stanoven například minimální základní kapitál.

Pojišťovny se velmi koncentrovaly ve velkých hospodářských oblastech. Například v Barceloně se koncentrovalo téměř všechno námořní pojištění, v jiných odvětví v Barceloně v roce 1908 existovalo 32,5% všech pojištění v zemi. Oproti tomu Madrid se svým 28,4% podílem na trhu se orientoval především na pojištění života, úrazů a požáru. Zahraniční pojišťovny začaly ve Španělsku působit už od druhé poloviny 19. Století přesto většina pojišťoven byla národních, ale za velké podpory zahraničního kapitálu. Počet pojišťoven velmi rostl. V roce 1850 existovalo 12 pojišťoven, v roce 1908 již bylo 124, z nichž 36 pojišťoven byly filiálky zahraničních společností.

Mezi nejoblíbenější odvětví pojištění v letech 1910 až 1934 patřilo životní pojištění, dále pojištění požáru, úrazů a nemocí. V průběhu let klesal podíl životního pojištění a stoupal podíl nových odvětví, především pojištění dopravy. Mnoho pojišťoven vzniklých v této době, působí na španělském trhu do dnes.

První polovinu 20. Století ovlivnila občanská válka a Frankova diktatura, která zapříčinila mezinárodní izolaci i na pojistném trhu. V období rozvoje v letech 1945-1964 spolu s celou ekonomikou posiloval i pojistný sektor.

V letech 1964 - 1989 španělské pojišťovnictví prošlo několika strukturálními krizemi. Vznikala nová pojistná odvětví, zároveň se pojišťovny musely vypořádat s novým způsobem prodeje pojištění. Po vstupu do EU se španělské pojistné právo začalo sladovat s normami Evropského Společenství.

3.2. Vývoj pojištění

Pojištění v současnosti. Existuje mnoho forem pojištění, ale ať se jedná o pojištění soukromníků, či firem, vždy se zde najde společné téma, a to ochrana majetku, před potencionálními škodami (smrt někoho blízkého, rozbití stroje, způsobení škody třetí osobě, aj.). Pojištění má dvě základní funkce: Ochranu před riziky a spoření.

Tabulka 3-1 Rozvržení výdajů na pojištění ke všem výdajům domácností r. 2004

	průměrné výdaje na domácnost	průměrné výdaje na osobu	%
celkem	21 320,35	7 159,54	
pojištění domácností	90,70	30,46	0,43
zdravotní pojištění	115,29	38,72	0,54
pojištění aut	325,49	109,30	1,53
pojištění pohřbu	90,04	30,24	0,42
ostatní pojištění	4,12	1,38	0,02

Zdroj: Pilar Gonzáles de Fruto, Hacia donde va el seguro español

Jak je vidět z tabulky 3-1 nejvíc peněz utratí Španělé za pojištění aut, které tvoří 1,53% celkových výdajů průměrné domácnosti. Nezanedbatelný výdaj tvoří pojištění pohřbu, na které Španělé utratí podobnou částku, jako například na pojištění domácností.

Španělé nejsou příliš spořivý národ. Ve srovnání s ostatními evropskými státy ve spoření formou životního pojištění nebo penzijních fondů, Španělé velmi zaostávají. Španělé, jako investoři, preferují likvidní spořicí produkty. Malé

využívání produktů životního pojištění oproti ostatním státům se dá vysvětlit tím, že Španělsko začalo podporovat tento způsob spoření teprve až na konci 80. let.

Tabulka 3-2 Rozvržení investic domácností za rok 2004 v %

	Dánsko	Německo	Španělsko	Francie	Itálie	Nizozemsko	Rakousko	Svýcarsko
hotovost a vklady	27,42	35,94	42,2	29,23	29,7	24,1	55,8	17,51
dluhopisy	8,9	11,27	1,77	2,1	25	3,9	7,64	2,65
půjčky	0,01	0	0	0,61	0	0,2	0,02	0,42
burza a investiční fondy	18,66	21,01	36,81	38,58	29,9	11,78	13,53	30,43
pojištění a penzijní fondy	43,65	30,19	15,48	26,42	14,8	57,38	22,25	40,09
ostatní účty	1,36	1,59	3,73	3,05	0,62	2,64	0,75	8,89

Zdroj: Pilar Gonzáles de Fruto, Hacia donde va el seguro español

Španělé si více nechávají své úspory v hotovosti nebo na běžných účtech. Ve spoření prostřednictvím penzijních fondů zaostávají za ostatními státy z původní EU-15. Například v Nizozemsku investují prostřednictvím pojištění a penzijních fondů 57,38% všech svých investic. Španělé spolu s Itálií tímto způsobem spoří jen 15% svých investic.

Ačkoli se předepsané pojistné na obyvatele zvýšilo od roku 1991 více než třikrát, stále je o 1000 nižší než v zemích EU-15. Viz tabulka 3-3.

Tabulka 3-3 Vývoj pojištění podle odvětví

	1991	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Pojistné/HDP%	3,8	4,7	6,7	6,5	7	5,6	5,6
zprostředkované spoření/HDP%	2,6	6,7	12,9	13,7	14,7	14,7	14,6
pojistné/obyvatel (€)	316,7	511,22	1026,42	1059,01	1225,46	1042,95	1124,22
1991=100							
HDP	100	132,9	185,3	198,5	212	226	242,4
Celkové pojistné	100	161,4	324,1	334,4	386,9	329,3	355
Pojistné životní pojištění	100	209,9	604,1	585,2	687,9	450,1	474,5
Pojistné neživotní pojištění	100	139,4	196,9	220,6	250,4	274,5	300,8
Zprostředkované spoření	100	337,4	900,7	1028,9	1181,3	1255,5	1334,6
Pojistné/obyvatel	100	161,4	324,1	334,4	386,9	329,3	355

Zdroj: Pilar Gonzáles de Fruto, Hacia donde va el seguro español

Nejvíce se zvýšilo zprostředkované spoření životního pojištění, kdy díky státní podpoře vzrostlo více než třináctkrát.

3.2.1. Vývoj životního pojištění

Od roku 1991 do roku 2004 se spoření prostřednictvím životního spoření zvýšilo z 2,6% HDP na téměř 15% HDP. Důvodem je, že se zvýšila nabídka spořicích produktů a také finanční instituce začaly provozovat strategii agresivního marketingu.

Životní pojištění přesto vykazuje velkou volatilitu během roku, která se nedá vysvětlit kolísáním ekonomického cyklu. Důvody této volatility mohou být novinky v regulaci spoření a velké výkyvy v kolektivních smlouvách. Kolektivním investováním firmy přispívají svým zaměstnancům na důchodové, vdovské, sirotčí, invalidní pojištění. Toto pojištění tak tvoří druhý pilíř sociálního zabezpečení a je tak doplňkem sociálního zabezpečení. Touto formou benefitů se zabývají především velké firmy. Druhý pilíř představuje zaměstnanecký penzijní systém. S komerčním pojištěním je druhý pilíř provázán tím, že zaměstnavatelé tak přispívají na spoření zaměstnanců u komerčních pojišťoven.(4)

Tabulka 3-4 Pojištěnost v druhém pilíři podle odvětví r. 2004

odvětví	počet zaměstnanců	počet pojištěných	pojištěnost v %
finanční služby	390000	553177	141,8
chemie, petrochemie, plasty	304000	175079	57,6
hutnictví	437000	287517	65,7
elektronika	1495900	348286	23,3
energie, plyn, voda	104200	148053	142,1
stavitelství	2122200	375786	17,7
obchod	2781900	467953	16,8
hotelnictví	1132700	154616	13,7
doprava	810400	231779	28,6
telekomunikace	263600	186261	70,7
zemědělství	1012000	49101	4,9
těžba ne energetická	36700	31520	85,9
potravinářství	4538000	162379	35,8
textil a obuvnictví	307800	79010	25,7
informatika	1495000	727111	48,6
státní administrativa	1097800	526821	48
státní služby	2726100	155541	5,7
ostatní	587800	18441	3,1

Zdroj: Pilar Gonzáles de Fruto, Hacia donde va el seguro español

Tabulka 3-4 nám vykazuje, že druhý pilíř sociálního pojištění není ještě zcela zažitý. V odvětvích jako jsou finanční služby nebo v energetickém průmyslu je tímto

způsobem připojištěna zaměstnavatelé většina zaměstnanců a někteří mají i více pojistek. Oproti tomu v zemědělství, nebo v hotelnictví není pojištěno ani 15% zaměstnanců.

Tabulka 3-5 Růst spoření prostřednictvím životního pojištění v %

	2001	2002	2003	2004
celkem	11,3	14,8	6,3	6,3
Individuální	11	9,1	16	3,8
Kolektivní	11,9	23,7	2,9	-0,4

Zdroj: Pilar Gonzáles de Fruto, Hacia donde va el seguro español

Je zajímavé, že se pomalu zpomaluje investování občanů prostřednictvím životního pojištění. Nejvíce se to projevuje v kolektivním spoření, které v roce 2004 dokonce pokleslo o 0,4%.

3.2.2. Pojištění automobilů

Pojištění aut je nejvýznamnější z neživotních pojištění. Obsahuje povinné pojištění odpovědnosti za škody způsobené třetím osobám. Samozřejmě obsahuje i ostatní dobrovolná pojištění, které hradí škody na automobilech.

Velká hrozba tohoto pojištění je stanovení dostatečné výše technických rezerv. V pojištění automobilů je velký problém, že se špatně odhadují budoucí výše pojistných plnění. Škodní kvóta pojistná plnění historicky přijatého pojistného osciluje mezi 75-100%. V 90.letech tato situace dokonce vyvolala chronický deficit, což vyvrcholilo v pokles zisku pojišťoven. V roce 1995 byl přijat zákon Ordenación Supervisión de los seguros privados (uspořádání a kontrola komerčního pojištění), který stanovil povinný mechanismus pro odhadnutí škod automobilů. (4)

Tabulka 3-6 Škodní kvóta pojištění automobilů

	rok	přijaté pojistné (€)	pojistné plnění (€)	pojistné plnění /přijaté pojistné(%)
pojištění odpovědnosti	2001	4 796 591 850	4 319 194 999	90
	2002	5 527 149 223	4 490 066 823	81,2
	2003	5 840 975 638	4 934 861 965	84,5
ostatní pojištění	2001	3 176 519 703	2 194 389 138	69,1
	2002	3 571 256 220	2 441 848 964	68,4
	2003	3 805 473 328	2 544 979 285	66,9
celkem	2001	7 973 111 552	6 513 584 137	81,7
	2002	9 098 405 443	6 931 915 788	76,2
	2003	9 646 448 966	7 479 841 250	77,5

Zdroj: Dirección General de Seguros y Fondos de Pensiones.

Pojišťovny musí být velmi obezřetné hlavně při výpočtech pojištění odpovědnosti, které je velmi drahé. Za škody zde zaplatí pojišťovny dvakrát více peněz, než u ostatních pojištění. Protože se jedná o povinné pojištění, předpokládali bychom, že všichni vlastníci aut budou pojištěni. Bohužel údaje z roku 2004 ukazují, že z odhadovaných 27,3 milionu pojištěných aut, bylo pojištěno jen 22,7 milionu. (4)

Tabulka 3-7 Odhad pojištění automobilů r. 2003

krytí	počet klientů
pojištění odpovědnosti	22 761 480
pojištění právní ochrany	22 451 923
vlastní škody	6 355 005
pojištění skel	13 351 884
pojištění krádeže	10 816 255
pojištění spolupasažérů	20 505 817
Asistence	19 533 902
ostatní pojištění	6 325 415

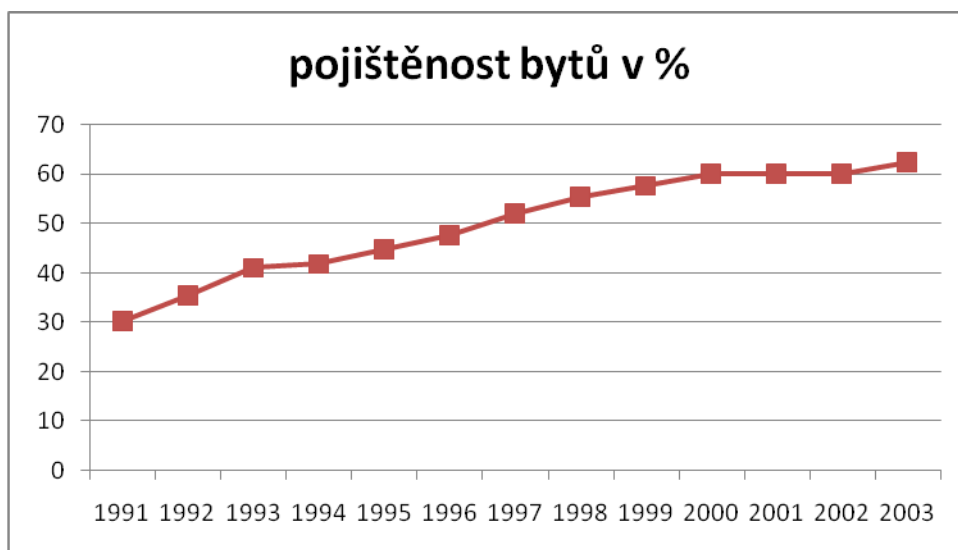
Zdroj: Pilar Gonzáles de Fruto, Hacia donde va el seguro español

Podle odhadů 6 miliónu pojištěnců je kryta jen na pojištění vlastních škod a 10 miliónů je kryta na pojištění krádeže.

3.2.3. Pojištění související s vlastnictvím majetku

Pod pojištěním vlastnictví se neskrývá pouze pojištění vlastních obydlí, kanceláří, obchodů, ale i například pojištění odpovědnosti, právní ochrany, či ztráty zisku.

Dnešní pojištění vlastnictví tak nabízí daleko více, než krytí škod samotného majetku. Tohle pojištění je relativně moderní, dříve byl majetek chráněn jen proti požáru. Všechna pojištění bývají zahrnuta pod pojištění zvané Multirisk. V této podobě je dnes ve Španělsku pojištěn majetek za více než 5miliard euro. Hvězdným produktem v této kategorii je tak multirisk pojištění domácností. Ačkoli v posledních 10-15 letech se pojištěnou španělských domácností velmi zvýšila, stále ještě však zaostává za evropským průměrem. Pojištěnost španělských domácností je dnes na 60%. Multirisk je tak populární, protože nabízí ke krytí rizika i přídavné (asistenční) služby.

Obrázek 3-1 Vývoj pojištění bytů v %

Zdroj: Pilar Gonzáles de Fruto, Hacia donde va el seguro español

Nejvíce jsou pojištěny byty a bytová společenství. Až trojnásobně za byty zaostává pojištění průmyslových budov.

Tabulka 3-8 Pojištění majetku podle typu nemovitosti r. 2003 (Pojistné v mil. euro)

typ nemovitosti	miliony €
byty a společenství	1 747 982
kanceláře	50 048
obchody	259 496
průmysl	580 586
stavby	2 092

Zdroj: Consorcio de Compensación de Seguros.

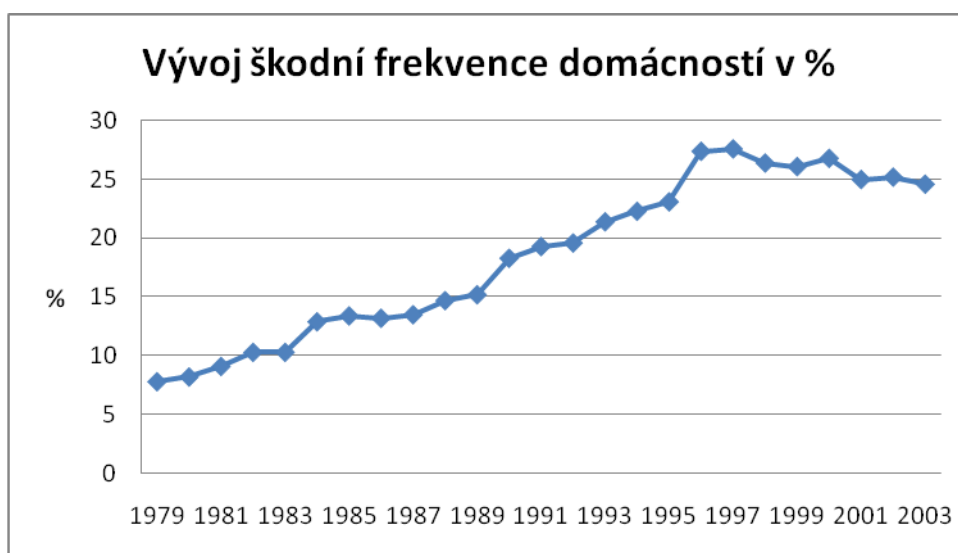
Pojištění multirisk dominuje pojištění domácností. Na druhém místě je multirisk průmyslu, které však v objemu přijatého pojistného je více než čtyřnásobně nižší, než pojištění multirisk domácností.

Tabulka 3-9 Multirisk v roce 2003 (€)

	domácnosti	obchod	společensví	průmysl
přijaté pojistné	1 611 772 822,00	332 426 148,69	283 374 599,23	366 544 970,82
pojistné plnění	981 619 520,99	228 439 481,25	194 287 541,06	298 290 155,01
škodní kvóta	60,90%	68,70%	68,60%	81,40%

Zdroj: Dirección General de Seguros y Fondos de Pensiones.

Počet pojištěných domácností rostl díky exponenciálnímu růstu škodovosti pojištění zahrnutých do Multirisku.

Obrázek 3-2 Vývoj škodní frekvence domácností v %

Zdroj: ICEA

V posledních letech dochází k uzrávání sektoru, škodovost, hlavně co se týče škodní frekvence, se začíná pomalu stabilizovat. Proto pojištění domácností na to začíná reagovat umírněnými cenami.

3.2.4. Zdravotní pojištění

Charakteristikou zdravotního pojištění ve Španělsku je, že je hrazeno ze dvou zdrojů. Ke svému soukromému pojištění si klienti musí ještě ze svých daní hradit zdravotní pojištění státní. Tato dvojitá platba limituje rozvoj soukromého zdravotního pojištění.

Existuje jedna výjimka, a tou jsou státní úředníci. Ti jsou sdruženi v systému MUFACE a platí tak jen své vzájemné pojišťovně. Mohou si pak vybrat, jestli chtějí obdržet zdravotní péči ze státního nebo soukromého sektoru. V 80 % případech si mohou zcela volně vybrat, který systém využijí.

Díky této situaci, musíme statistické informace pro MUFACE zpracovávat samostatně. Speciální případ zdravotního pojištění je proplácení určitého procenta z částky faktur od lékařů za zdravotní péči.

Tabulka 3-10 Základní data zdravotního pojištění v r. 2003

	pojistné v €	pojištěných	pojistné na pojištěného
individuální pojištění	1 657 312 367	3 081 729	537,786537
kolektivní pojištění	388 328 182	1 280 230	303,3268881
MUFACE	975 557 940	2 081 868	468,5974039
stomatologické pojištění	41 069 608	793 105	51,78331747
Proplácení nákladů	363 221 050	763 105	475,9778143

Zdroj:ICEA

Nejvíce pojištěných zdravotního pojištění využívá produktů individuálního pojištění. Tímto způsobem je pojištěno 3 mil. osob, a také pojistné na pojištěného je nejvyšší, ze všech ostatních forem zdravotního pojištění.

3.2.5. Ostatní pojištění

V předchozích odstavcích byla zmíněna všechna důležitá pojištění, přesto existují další pojištění, které by bylo vhodné zdůraznit.

Velkou tradici má pojištění pohřbů, které se používá více než sto let. V současné době se odhaduje, že tento typ pojištění používá 26 miliónů klientů. V poslední době se zkouší, jestli by se tento produkt ujal mezi španělskými imigranty, kterých bylo

v roce 2008 přes 4,5 miliónů. Toto pojištění, pokud zemřou přirozenou smrtí, by hradilo náklady na převoz těla do vlasti, aby mohli být pohřbeni ve vlastní zemi.

Průmyslová pojištění jako odpovědnostní, úvěrové, havárií, dopravy a jiná, mají malý vliv v celkových statistikách, ale dá se najít významné propojení například s vývojem ekonomiky.

Tabulka 3-11 Některá data průmyslových pojištění (mil. euro)

	2 001	2 002	2 003
přijaté pojistné	7 209	8 401	9 101
pojistná plnění	5 070	5 689	6 060
HPH odvětví působení	592 397	631 886	670 181
HDP	653 927	698 589	744 754
Pojistné/HPH (%)	1,22	1,33	1,36
pojistná plnění /HPH (%)	0,86	0,90	0,90
pojistné/HDP (%)	1,10	1,20	1,22
pojistné plnění/HDP (%)	0,78	0,81	0,81

Zdroj: DGSFP

Pojistné průmyslových pojištění kopíruje vývoj růstu hrubé přidané hodnoty v odvětví. Pojistné na HPH bylo v roce 2003 1,36 %, ale pojistná plnění tvořila jen 0,9 % HPH. Podobná situace je ve vazbě pojistného či pojistného plnění na HDP. V tomto případě tvořilo v roce 2003 pojistné na HDP 1,22%, což vykazuje jen malý růst oproti předchozímu roku. Pojistné plnění na HDP nerostlo oproti roku 2002 vůbec.

3.2.6. Vývoj do budoucna

Protože je Španělsko EU musí projít stejnými legislativními procesy, jakým teď čelí i Česká republika. Jedná se především o aplikace pravidel projektu Solvency II, která stanovuje pravidla řízení rizik pojišťoven a plnění minimálních požadavků na výši kapitálu.

Dalším problémem, kterému musí španělské pojišťovnictví čelit, je vyrovnaní asymetrie mezi příjmy aktivního obyvatelstva a penzistů. Dnešní penze tvoří jen 45%

dřívějších příjmů aktivních obyvatel. Teď je na vládě, která má připravit reformu, která by měla zlepšit fiskální zásahy do spoření na stáří.

Objevují se také nová rizika a s nimi i riziko nepojistitelnosti. Celý svět momentálně čelí rizikům teroristických útoků, ale pro Španělsko to není nic nového. Terorismu čelí již 30 let a má zajištěno krytí těchto rizik Consorcium de Compensacion de Seguros, organizací, která se mimo jiné zabývá krytím mimořádných rizik. Viz kapitola 5.2. Pojišťovnictví se však bude muset vyrovnat s novými riziky, jakou jsou například kyberterorismus nebo všeobecné škody způsobené prostřednictvím telekomunikačních sítí.

3.3. Vývoj hrubého předepsaného pojistného

Předepsané pojistné je pojistné, které je stanoveno na dohodnuté pojistné období. Neuhrazením předepsaného pojistného ve stanovené dohodnuté lhůtě pojištění zaniká a pojišťovna má nárok na dlužné pojistné. Po odečtení nákladů je základem pro výpočet daně z příjmu pojišťovny. Předepsané pojistné je účetní seznam všech položek pojistného, které se v daném časovém rozpětí (účetním období) mají uhradit pojišťovně. Předepsané pojistné je důležitým ukazatelem výkonnosti každé komerční pojišťovny a podle něj se pojišťovny seřazují na daném pojistném trhu. (3)

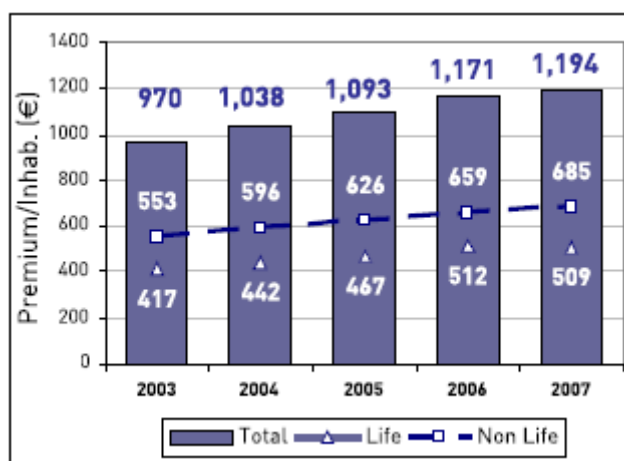
Španělský trh je 11. největší pojistný trh na světě podle objemu předepsaného pojistného. V životním pojištění je až 16., ale na druhou stranu ho vytahuje neživotní pojištění, kdy je dokonce na 9. místě na světě.

Tabulka 3-12 Největší světové pojistné trhy 2007

země	pojistné (miliardy USD)	Pojistné na obyvatele (USD)	Pojistné/ HDP
USA	1230	4087	8,90%
Velká Británie	464	7114	15,70%
Japonsko	425	3320	9,60%
Francie	269	4148	10,30%
Německo	223	2662	6,60%
Itálie	142	2322	6,40%
Jižní Korea	117	2384	11,80%
Nizozemí	103	6263	13,40%
Kanada	100	3054	7,00%
Čína	92	70	2,90%
Španělsko	75	1700	5,10%
Evropa	1681	1962	8,00%
EU 27	1567	2982	8,80%
Svět	4061	608	7,50%

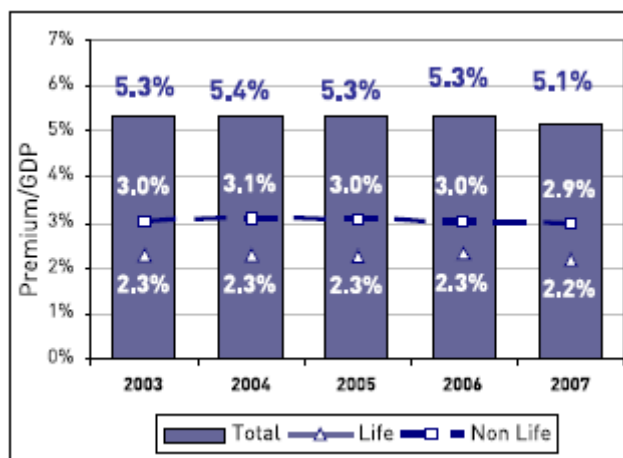
Zdroj: FUNDACIÓN MAPFRE with data from DGSFP and INE

Podle Swiss Re Španělé v roce 2007 v průměru utratili na pojistném 1194 euro, což je řadí až na 25.místo na světě. To je pod Evropským průměrem. Největší rozdíl je v životním pojištění, kde mají Španělé ještě rezervy a utratí pouze 509 euro na osobu proti evropskému průměru, který v roce 2007 byl 888 euro. V neživotním pojištění Španělé evropský průměr převyšují s utrácenými 685 euro proti evropskému průměru 537 euro pojistného neživotního pojištění na obyvatele.(16)

Obrázek 3-3 Pojistné na obyvatele (euro)

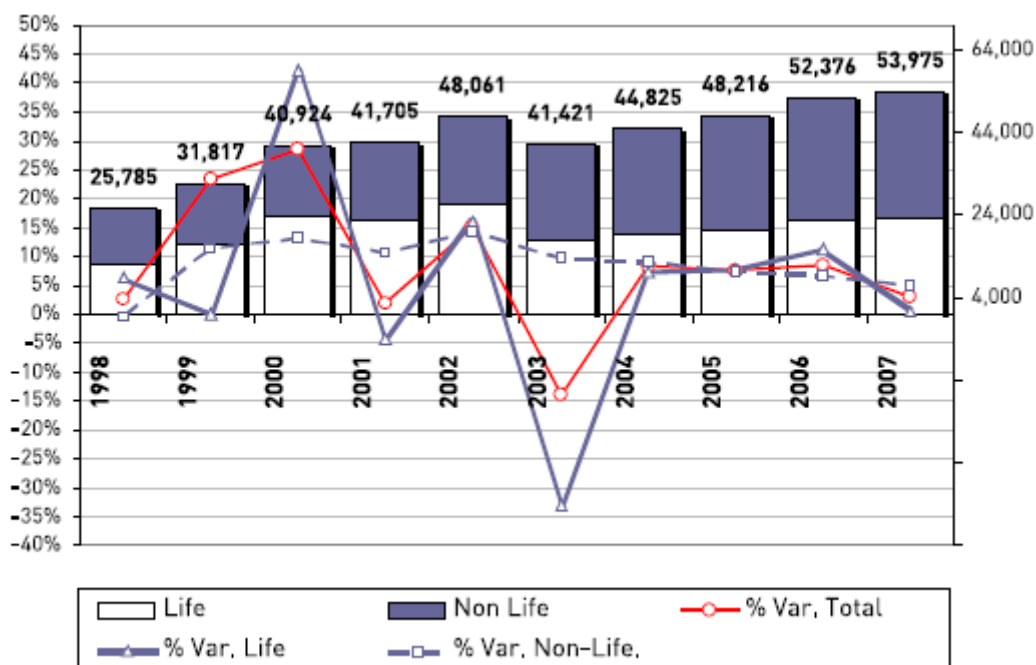
Zdroj: FUNDACIÓN MAPFRE with data from DGSFP and INE

Obrázek 3-4 Pojistné na HDP (%)

Zdroj: FUNDACIÓN MAPFRE with data from DGSFP and INE

Pojistné kopíruje růst HDP, větší podíl má neživotní pojištění, které tvoří 3% HDP a tento poměr se v podstatě od roku 2003 nemění. Podobný vývoj vykazuje pojistné životního pojištění na HDP a tvoří 2,3% HDP. Mírný pokles můžeme zaznamenat v roce 2007, kdy se začínala projevovat hospodářská krize a pojistné na HDP kleslo o 0,2%.

Obrázek 3-5 Vývoj předepsané pojistného ve Španělsku v milionech euro

Zdroj: DGSPF

Růst předepsaného pojistného se v roce 2007 zpomalil na 3,1% oproti 7,8% v předchozích letech. Toto zpomalení bylo způsobeno především životním pojištěním, kdy zmizelo daňové zvýhodnění oproti ostatním spořicími produktům. Stejně tak se zpomalilo i rizikové životní pojištění, díky klesajícímu počtu poskytnutých hypoték.

Neživotní pojištění začalo zpomalovat již v roce 2002, pokles v roce 2007 byl způsoben zpomalením produkce ve stavitelství. Zdravotní pojištění rostlo, ale to je způsobeno hlavně rostoucími cenami pojistného v tomto odvětví.(16)

Tabulka 3-13 Distribuce množství předepsaného pojistného podle odvětví

miliony euro	2007	2006	2007/2006	% z celku
Celkově	53975	52376	3,10%	
životní	23011	22910	0,40%	42,60%
Individuální	14768	13434	9,90%	27,40%
Skupinové	4186	5702	-26,60%	7,80%
investiční	4057	3774	7,50%	7,50%
neživotní	30964	29466	5,10%	57,40%
motorových vozidel	12298	12026	2,30%	22,80%
odpovědnostní	6873	6916	-6,00%	12,70%
ostatní záruky	5426	5110	6,20%	10,10%
Multi - Risk	5474	5087	7,60%	10,10%
domácnosti	2886	2674	7,90%	5,30%
průmyslová	1219	1129	8,00%	2,30%
obchodní provozovny	625	590	8,30%	1,20%
sdržení vlastníků domů	599	553	5,80%	1,10%
ostatní	145	142	2,60%	0,30%
Zdraví	5166	4696	10,00%	9,60%
zdravotní péče	4477	4097	9,30%	8,30%
nemocenské pojištění	689	599	15,00%	1,30%
odpovědnostní	1892	1828	3,50%	3,50%
pohřby	1478	1404	5,30%	2,70%
osobní nehody	953	925	3,10%	1,80%
strojírenství	844	875	-3,50%	1,60%
úvěrová	690	592	16,60%	1,30%
doprava	594	593	2,00%	1,10%
casko	303	319	-4,90%	0,60%
cargo	291	274	6,10%	0,50%
zemědělské	543	462	17,50%	1,00%
finanční ztráty	373	384	-2,90%	0,70%
asistence	291	244	19,10%	0,50%
právní ochrana	144	136	6,50%	0,30%
požáry	113	110	3,30%	0,20%
záruka a kauce	82	79	3,80%	0,20%
krádeže	28	26	6,40%	0,10%

Zdroj: FUNDACIÓN MAPFRE with data from DGSFP and INE

Neživotní pojištění tvoří 57,4% celkového předepsaného pojistného. Největší podíl na tomto výsledku má pojištění motorových vozidel se svým 22,8% podílem. Avšak pojištění odpovědnosti pokleslo v roce 2007 o 6 %. Na druhém místě se drží pojištění multirisk, které táhne především pojištění multirisk domácností. Zdravotní pojištění se drží v neživotním pojištění na třetím místě.

Životnímu pojištění dominuje individuálně uzavřené pojištění. To tvoří 27,4% celkového přijatého pojistného. V roce 2007 došlo k razantnímu poklesu skupinového životního pojištění.

3.4. Rezervy

Technickými rezervami rozumíme rezervy v peněžní formě pro provozování pojišťovací činnosti. Komerční pojišťovny mají zákonem stanovenou povinnost vytvářet si technické rezervy z důvodu schopnosti plnit své závazky. Jedná se o závazky pravděpodobné nebo jisté, ale není známa jejich výše nebo okamžik, ke kterému vzniknou. (3)

Technické rezervy od roku 2005 vykazují růst, ale ten se v roce 2007 zpomalil oproti předchozím letům. Jak můžeme vidět v tabulce 3-14 jediná rezerva, která zrychlovala svůj růst, byla rezerva na prémie a slevy.

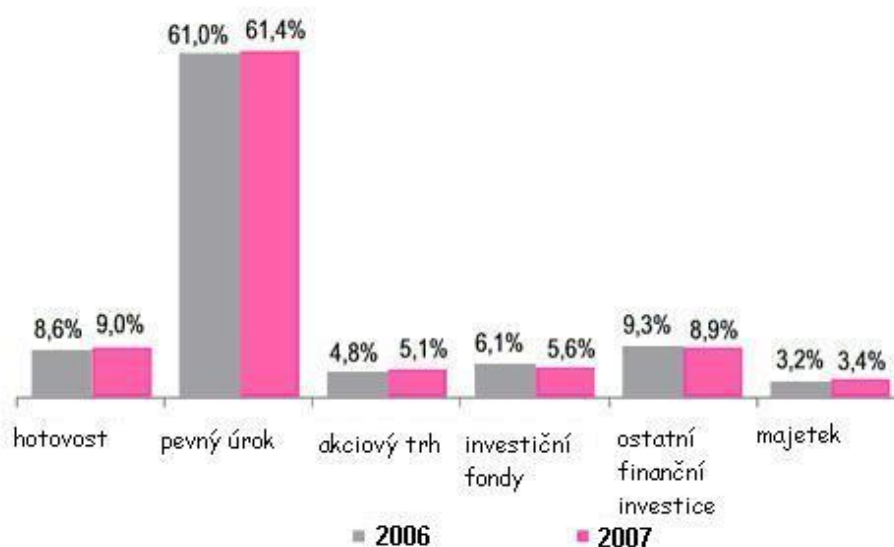
Tabulka 3-14 Vývoj technických rezerv 2005-07 (euro)

Technické rezervy	2005	2006	2007	var.05/06	var 06/07
rezerva na nezasloužené pojistné	12 085 962 947	13 074 365 573	14 052 007 880	8,18%	7,48%
rezerva pojistného životního pojištění	114 267 592 448	119 624 341 767	122 127 081 944	4,69%	2,09%
rezerva na pojistná plnění	18 946 523 569	20 534 581 691	21 913 956 641	8,38%	6,72%
rezerva na prémie a slevy	543 971 481	584 328 739	654 817 749	7,42%	12,06%
vyrovnávací rezerva	794 162 610	970 004 160	1 121 714 949	22,14%	15,64%
ostatní technické rezervy	1 317 856 730	1 469 664 380	1 619 389 797	11,52%	10,19%
rezerva živ. pojištění, je-li nositelem investičního rizika pojistník	9 911 355 039	11 557 746 495	12 694 745 950	16,61%	9,84%

Zdroj: DGSInform 2007

Podíváme-li se na vývoj rezerv a vývoj předepsaného pojistného, rezerva na pojistná plnění stále rostla o 6,72%, ačkoli přijaté pojistné v roce 2007 oproti roku 2006 téměř nevzrostlo.

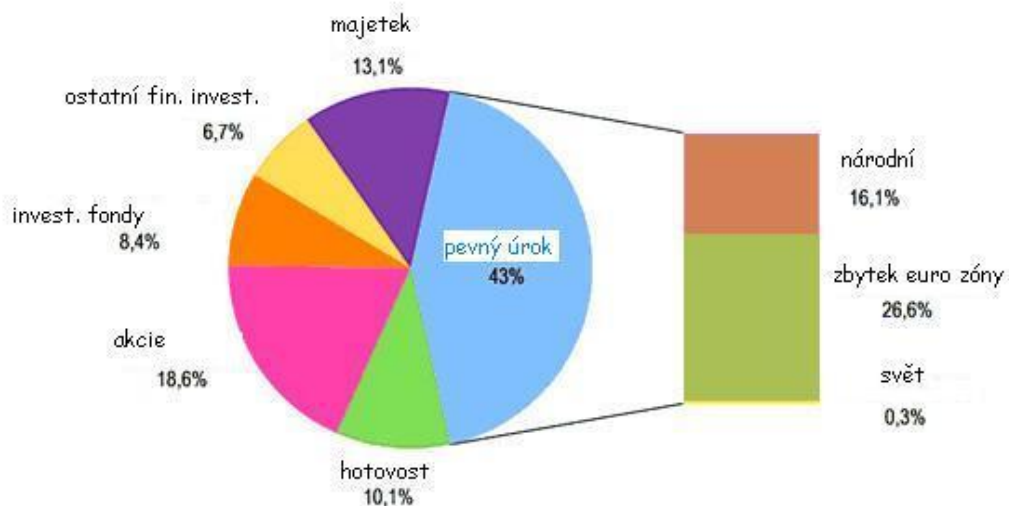
Při finančním umisťování aktiv je pojišťovna dodržovat zásady: bezpečnosti, rentability, likvidity, diverzifikace.

Obrázek 3-6 umístění finančního investování

Zdroj: ICEA

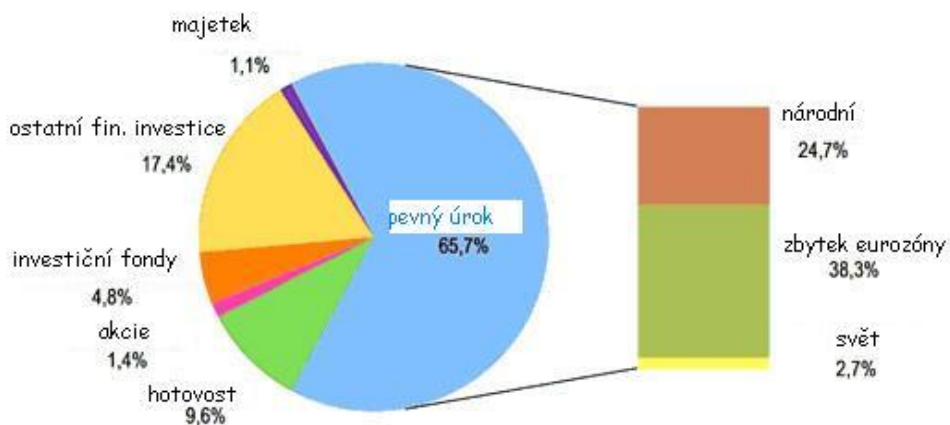
Pojišťovny investují nejvíce do investic s pevným výnosem a to přes 61%, dále pak drží své peníze v hotovosti, nebo je drží ve formě ostatních investic. Do investičních fondů investovaly v roce 2007 5,6% což je o 0,4% méně než v předchozím roce. Oproti tomu se mírně zvýšil objem investic do akcí z 4,8% na 5,1%.

Obrázek 3-7 Finanční umístění rezerv neživotního pojištění

Zdroj: ICEA

Rezervy neživotního pojištění, jsou investovány nejvíce do investic s pevným výnosem a to celých 43%, další umístění rezerv je rovnoměrně rozloženo mezi akcie, majetek a hotovost.

Obrázek 3-8 Finanční umístění rezerv životního pojištění

Zdroj: ICEA

Technické rezervy životního pojištění jsou více umíst'ovány do méně riskantních investic než rezervy neživotního pojištění. Více využívají investice s pevným výnosem a z nich v 24,7% národní investice. Oproti neživotnímu pojištění investice životního pojištění téměř nevyužívají umístění do majetku a akcií.

4. Právní úprava

Normativní dokumenty pojistného sektoru můžeme rozdělit do tří skupin.

1. Zákony stanovující kontrolu pojišťoven: LOSSP - *Ley de Ordenación y Supervisión de Seguros Privados* zákon o uspořádání dohledu nad soukromým pojištěním a ROSSP - *ROSSP* - Reglamento de Ordenación y supervisión de los seguros privados nařízení o uspořádání dohledu nad soukromým pojištěním.
2. Zákony o pojistné smlouvě a zákon o zprostředkování pojištění a zajištění
3. Další zákony a vyhlášky zabývající se pojištěním (nařízení o vzájemných sociálních pojišťovnách, účetnictví pojišťoven, pojištění odpovědnosti motorových vozidel aj.)

Zde podrobněji proberu tři základní normy: Zákon o uspořádání dohledu nad soukromým pojištěním, Zákon o Pojistné smlouvě, Zákon o zprostředkování pojištění a zajištění.

LOSSP - Zákon o uspořádání dohledu nad soukromým pojištěním

Ley de Ordenación y Supervisión de Seguros Privados

Tento zákon stanovuje podmínky pro pojišťovny, aby mohly fungovat na pojistném trhu. Stanovuje právní formy pojišťoven, podmínky pro vykonávání činnosti, technické rezervy, solventnost, garanční fond, účetnictví pojišťoven.

Dále stanovuje dohled nad pojišťovnami, jejich rozpouštění a likvidace. Zabývá se taky režimem volného nabídky služeb v EHS, ochranou pojištěných. Definiuje vzájemné sociální pojišťovny (*Mutualidades de Prevision social*), a stanovuje pravomoc dohledu a pravidla pro fungování pojišťoven ze zemí EHS a třetích zemí.

Zákon o Pojistné smlouvě

Ley 50/1980, de 8 de octubre, de Contrato de Seguro

Tento zákon se zabývá náležitostmi pojistné smlouvy. Dále klasifikuje jednotlivé pojistná odvětví. Dělí pojištění na pojištění škodová a pojištění osob.

V pojištění škodovém se zabývá právním vymezením pojištění proti požáru, proti krádeži, pojištění pozemních vozidel, pojištění ušlého zisku, pojištění záruky a kauce, pojištění obecné odpovědnosti, pojištění právní ochrany, a zajištěním. V části týkajícího se pojištění osob, se zákon věnuje životnímu pojištění, úrazovému pojištění, pojištění nemoci a lékařské asistence.

V poslední části se věnuje právnímu vymezení pojištění v mezinárodním kontextu. Tento zákon se vztahuje jen na rizika, která se stala ve Španělsku, a sídlo subjektu uzavírajícího pojištění je ve Španělsku.

Zákon o zprostředkování pojištění a zajištění

Ley 26/2006, de 17 de julio, de mediación de seguros y reaseguros privados

Tento zákon se zabývá zprostředkováním pojištění a zajištění. Stanovuje základní podmínky pro zprostředkování pojištění, klasifikuje jednotlivé zprostředkovatele. Určuje podmínky pro práci zprostředkovatelů zajištění. Předepisuje odborné kurzy a školení. Stanovuje podmínky španělských zprostředkovatelů při působení v zemích EHS v rámci volného poskytování služeb.

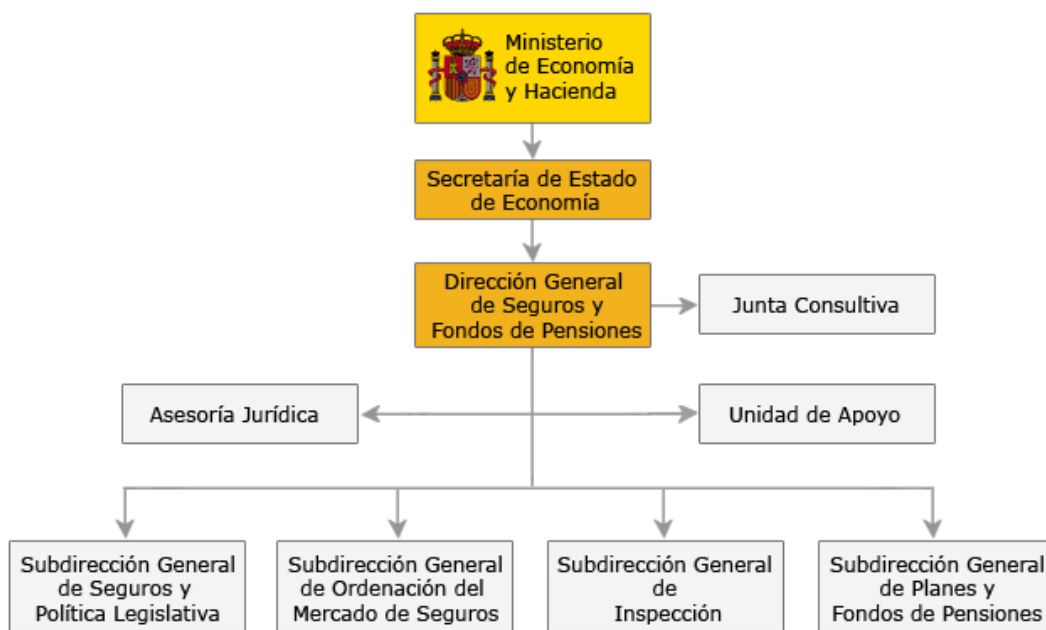
Uvádí také podmínku informovat a chránit klienta pojištění, stanovuje pravomoci dohledu. Na závěr se zabývá sdružením zprostředkovatelů a jím vydanými nařízeními. Uvádí pravidla pro fungování zprostředkovatelů ze zemí EHS ve Španělsku.

5. subjekty působící na pojistném trhu

Na pojistném trhu působí mnoho organizací a společností, které jsou vzájemně propojeny. V této kapitole bych se chtěla věnovat uspořádáním těchto organizací na pojistném trhu, popsat jejich vzájemné vazby a jejich funkce.

5.1. struktura pojistného trhu

Ministerio de Economía y Hacienda (Ministerstvo hospodářství a financí) kontroluje všechny subjekty na finančním trhu, mezi něž patří i pojistný trh. Přímo podřízeno ministerstvu je Dirección General de Seguros y Fondos de Pensiones (Hlavní ředitelství pojišťoven a penzijních fondů), které je hlavní dozorový orgán a má na starosti celý pojistný trh a penzijní fondy. Na obrázku 5-1 je nastíněna struktura dozoru a jeho vazby na státní úřady.

Obrázek 5-1 Struktura a funkce dohledného orgánu

Zdroj: <https://www.dgsfp.meh.es/direcciongeneral/ladgsfp.asp>

Ministerio de Economía y Hacienda - Ministerstvo hospodářství a financí

Secretaría de Estado de Economía – odbor Hospodářství

Dirección General de Seguros y Fondos de Pensiones - Hlavní ředitelství pojišťoven a penzijních fondů), asociace pojišťoven

Junta Consultiva – poradní výbor

Asesoría Jurídica – právní poradenství

Subdirección General de Seguros y Política Legislativa - Odbor pojištění a legislativní politiky

Subdirección General de Ordenación del Mercado de Seguros - Odbor uspořádání pojistného trhu.

Subdirección General de Inspección – Odbor dohledu

Subdirección General de Planes y Fondos de Pensiones – Odbor penzijních fondů

Dirección General de Seguros y Fondos de Pensiones (Hlavní ředitelství pojišťoven a penzijních fondů) Dále jen DGSFP

Je hlavní dozorčí orgán pojistného trhu.

Jeho hlavní funkce jsou:

- Udělování licencí pro fungování na pojistném trhu;
- autorizace nových pojistných odvětví;
- dohled nad převodem pojistného kmene, fúzemi, rozštěpení, nebo transformacemi jednotlivých pojišťoven;
- dohled nad činností pojišťoven, zajišťoven, zprostředkovatelů a penzijních fondů;
- dohled nad zprostředkovateli pojištění;
- analýza dokumentů, které poskytují pojišťovny, zajišťovny a zprostředkovatelé;
- možnost udělení sankcí, nebo odebrání oprávnění, povolení k činnosti;
- správa seznamu pojišťoven;
- příprava nových normativních projektů;
- vypracovávání studií o sektoru pojištění a zajištění, zprostředkovatelů a o penzijních fondech;
- koordinování vztahů mezi oblastí pojištění, zajištění, zprostředkování a penzijních fondů s výbory důchodového pojištění, s novými instrukcemi Evropské Unie, s ostatními státy, a v souladu s Ministerstvem zahraničních věcí.

5.1.1. Pojišťovny

Na španělském pojistném trhu, mohou působit pojišťovny, které dostaly oprávnění od Hlavního ředitelství pojišťoven, nebo pojišťovny z jiného státu EU. Tyto pojišťovny musí jmenovat svého zástupce ve Španělsku, aby zde mohly plnit svou daňovou povinnost. Pojišťovny ze třetích států musí získat oprávnění podnikat na pojistném trhu v EU, mít sídlo ve Španělsku a podrobit se všem lokálním předpisům.

Pojišťovny vzniklé ve Španělsku:

Pojišťovny musí mít jednu ze tří právních forem:

- **Akciové společnosti (Sociedad Anónima)**

Tyto pojišťovny musí mít minimální základní kapitál ve výši 9.015.181,57 € (pro odvětví životního pojištění, úvěru a záruky, občanské odpovědnostní pojištění, a zajištění),
min. 2.103.542,37€ (pro odvětví úrazové, nemoci (včetně zdravotnických služeb), pojištění právní ochrany, asistence a úmrtí,
minimální kapitál 3.005.060,52 € v ostatních případech

- **Vzájemné pojišťovny a družstva**

- členové společnosti jsou zároveň pojištěnci. Tyto pojišťovny mohou být s pevným pojistným, nebo variabilním pojistným. Liší se jen podle zákona, který je reguluje.
- Vzájemné pojišťovny platí pevné pojistné, to znamená, že se platí stejná částka jednou ročně.
- Družstva platí variabilní pojistné, to znamená, že společníci platí pojistné podle výsledků společnosti.

- **Vzájemné sociální pojišťovny (Mutualidad de previsión social)**

- Podle španělské legislativy je to jednotka soukromého pojištění, která funguje jako nezisková organizace a operuje nad rámec systému

povinného sociálního zabezpečení (la Seguridad Social obligatoria). Toto pojištění má charakter dobrovolnosti a jeho cílem je podpora svých členů a jejich prospěchu proti okolnostem a událostem, které jsou náhodné a předvídatelné. Pojištění funguje na základě příspěvků jednotlivých členů nebo jiných organizací.

Další požadavky požadované od pojišťoven:

- Prokázat totožnost společníků a svých podílů;
- exkluzivní činnost pojišťovny je pojišťovací činnost, společnosti se nemohou věnovat jiným činnostem;
- představit a držet se programu svých aktivit;
- bezúhonnost – osoby, které řídí pojišťovnu musí být bezúhonné, kvalifikované a zkušené v oboru;
- zapsání v obchodním rejstříku ;
- stanovení technických rezerv pro každé odvětví pojištění;
- požádat DGS o povolení k činnosti;
- být zapsán v registru pojišťoven (Registro de Entidades Aseguradoras)

5.1.2. Pojišťovací zprostředkovatelé

Zprostředkovatel je fyzická osoba, která zprostředkovává nabídky pojišťoven klientům. Náplň jeho práce je prodej pojištění, poradenství a vedení agendy klienta.

Druhy pojišťovacích zprostředkovatelů:

- Vázaný pojišťovací zprostředkovatel – je vázaný kontraktem s jednou nebo více pojišťovnami
- Agent – nezávislý zprostředkovatel
- Banko pojištění:
vztahuje se na ně stejná pravidla jako na vázaného agenta jedné nebo více pojišťoven. Úvěrová společnost tak používá pro distribuci svých produktů své distribuční kanály. Pouze by měla svoji síť distribuce dát k dispozici pouze jednomu operátorovi banko pojištění.

Pokud se pojištění zprostředkovává přes nějakou společnost, která je ovládána nebo je součástí peněžního ústavu, jehož vztahy jsou regulovány smlouvou o plnění služeb spočívající v podstoupení své distribuční sítě k prodeji pojistných produktů. V této smlouvě musí být udány osoby, které se přímo účastní zprostředkování pojištění a jejich předpoklady k výkonu činnosti. Prodejce banko pojištění tak podléhá stejné regulaci, jako vázaní pojišťovací zprostředkovatelé a stejně tak musí být zapsán v registru zprostředkovatelů.

5.2. Ostatní organizace působící na pojistném trhu

Asociación Empresarial del Seguro - UNESPA

UNESPA je profesionální sdružení španělských pojišťoven a zajišťoven. Sdružuje 250 pojišťoven, což zahrnuje 96% trhu. Působí na trhu již od roku 1977. Její funkce jsou reprezentovat, jednat a hájit zájmy svých členů. Svým členům poskytuje různé služby a jedná za ně s institucemi, které ovlivňují pojišťovnictví.

Consorcio de Compensación de Seguros

Sdružení pro kompenzaci pojištění poskytuje kompenzace za škody způsobené lidem a vlastnictví jako výsledek jistých přírodních jevů a událostí vzniklých z určitých politických nebo společenských událostí, za podmínky, že zasažený subjekt má pojistku v některém z pojistných odvětví, kde běžná legislativa stanoví povinnost pokrývat více zmíněná rizika v jejich pojistném krytí, a pojišťovna je nemůže krýt. Stejně tak, pokud pojišťovna nemůže platit za sjednaná pojištění, pokud zbankrotovala, nebo je v likvidaci.

Consorcio také pojišťuje vozidla státní správy, autonomních oblastí a také vozidla, která by nepojistily běžné pojišťovny v pojištění odpovědnosti motorových vozidel.

Consorcio je veřejná samostatná společnost spadající pod ministerstvo financí přes Dirección general de seguros. Consorcio stejně jako ostatní pojišťovny spadá pod Dohled a regulaci pojišťovnictví a vztahuje se na něj i zákon O pojistné smlouvě.

Asociación de derecho seguros:

SEAIDA je španělská sekce mezinárodní asociace pro pojistné právo (AIDA). Má právní formu neziskové právnické osoby, a její funkce je studium zákonů, týkajících se pojišťovnictví.

OFESAUTO

OFESAUTO je kancelář pojistitelů motorových vozidel. Funguje jako národní kancelář zelených karet a poskytuje nutnou pomoc obětem nehod mezi vozidly z různých zemí. Zajišťuje informace a kompenzace o škodách, které se staly ve Španělsku nebo v zahraničí.

Asociación Española de Gerencias de Riesgos y Seguros (AGERS)

Španělská asociace řízení rizik a pojišťovnictví je to profesionální sdružení významných firem a pojišťoven. Poskytuje školení a semináře na téma řízení rizik. Pořádá také národní a mezinárodní kongresy.

Asociación Española de Corredores de Seguros (ADECLOSE) - Asociace pojišťovacích zprostředkovatelů

Tato organizace má za úkol hájit zájmy pojišťovacích agentů. Sdružuje nejvýznamnější organizace na trhu, zabývající se zprostředkování pojištění. Díky tomuto sdružení mohou agenti vystupovat jako rovnocenný partner v jednáních s orgány veřejné správy nebo pojistného trhu.

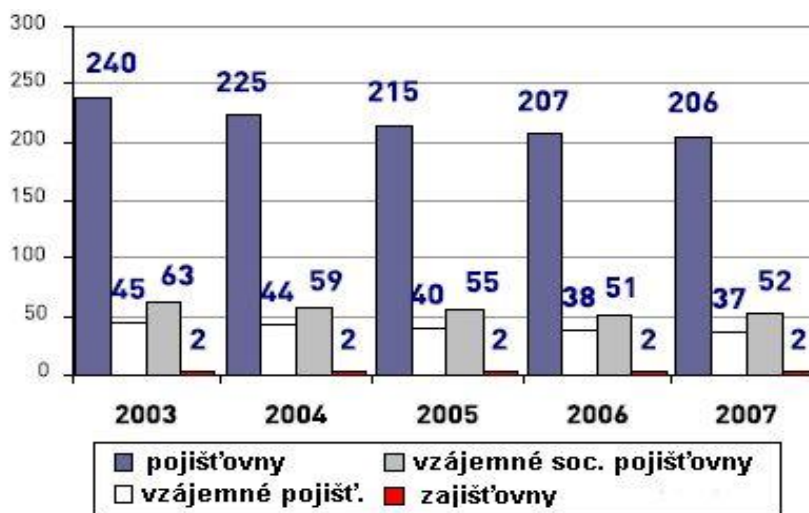
ICEA (Investigación Cooperativa entre Entidades Aseguradoras y Fondos de Pensiones)

ICEA je organizace pro studium a výzkum témat týkajících se pojištění. ICEA řídí studie pojistného trhu, sestavuje statistiky, poskytuje různá odborná školení, dává odbornou podporu a rady.

6. pojišťovny

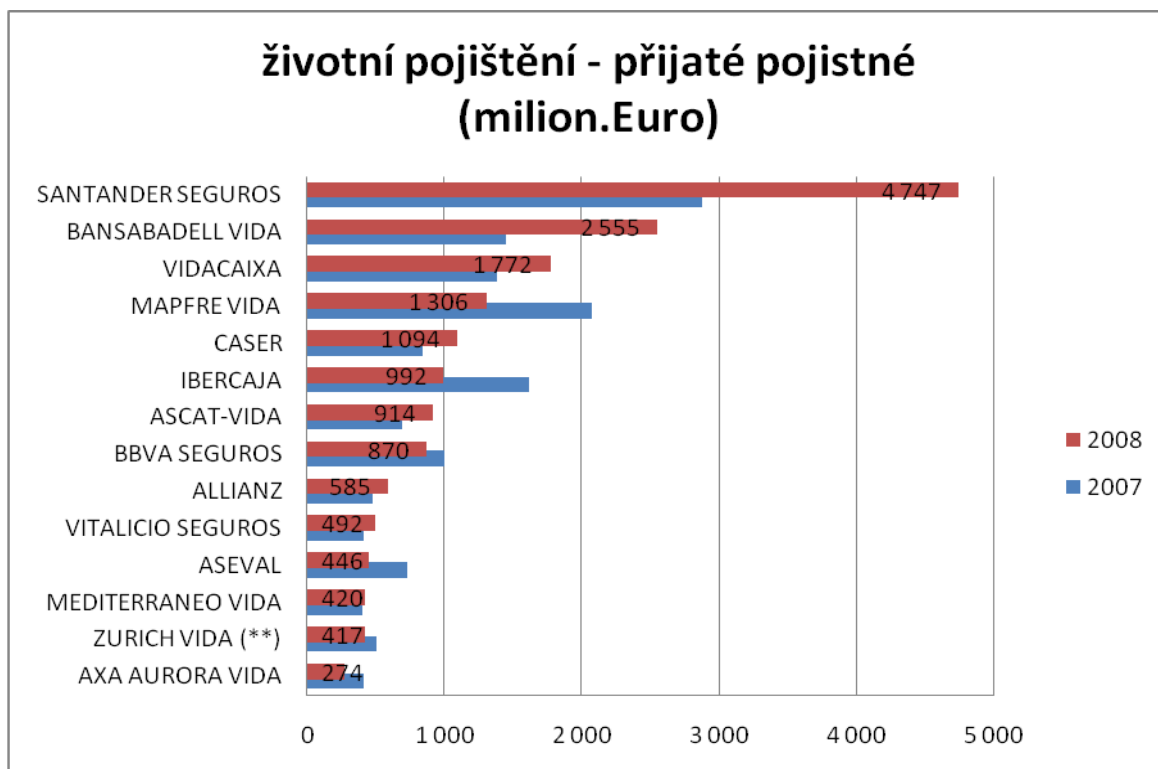
6.1. vývoj počtu pojišťoven

Na konci roku 2007 působilo na španělském pojistném trhu 297 pojišťoven zapsaných v rejstříku pojišťoven u DGSPF. 206 z nich jsou akciové společnosti, 37 vzájemné pojišťovny a 52 vzájemné pojišťovny zaměřující se na sociální pojištění. Od roku 2006 se jejich počet snížil z 240 pojišťoven na 206. (16)

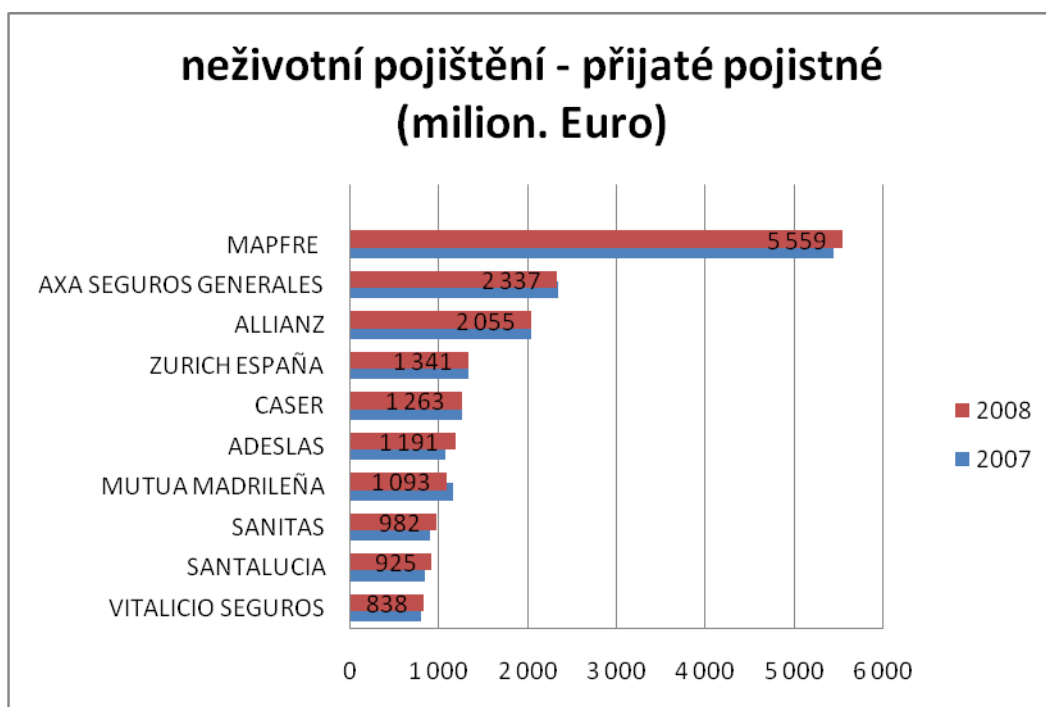
Obrázek 6-1 vývoj počtu komerčních pojišťoven podle jejich právní formy
Zdroj: DGSPF

Žebříčku pojišťovacích skupin stále vede MAPFRE, který má větší objem předepsaného pojistného než druhý a třetí v pořadí dohromady. AXA si udržela druhé místo a na třetí místo se dostal Santander.

Obrázek 6-2 Žebříček pojišťoven podle předepsaného pojistného životního pojištění

Zdroj: ICEA

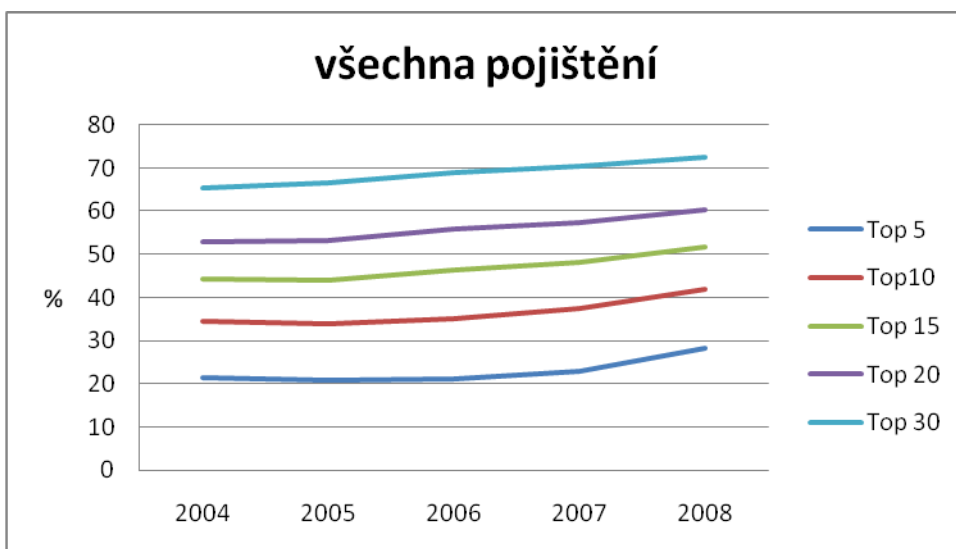
Obrázek 6-3 Žebříček pojišťoven podle objemu předepsaného pojistného r. 2008

Zdroj: ICEA

6.2. Koncentrace trhu

Koncentrace trhu nám udává jaký stupeň kontroly neboli tržní moci, má firma nebo firmy v odvětví mají nad cenou či v dalších důležitých ekonomických rozhodnutích. Pro koncentraci trhu použijeme Herfindahlův index, který měří koncentraci v odvětví jako součet čtverců procentuálních podílů na trhu (absolutní monopol by měl hodnotu 10 000 a dokonalá konkurence 0).

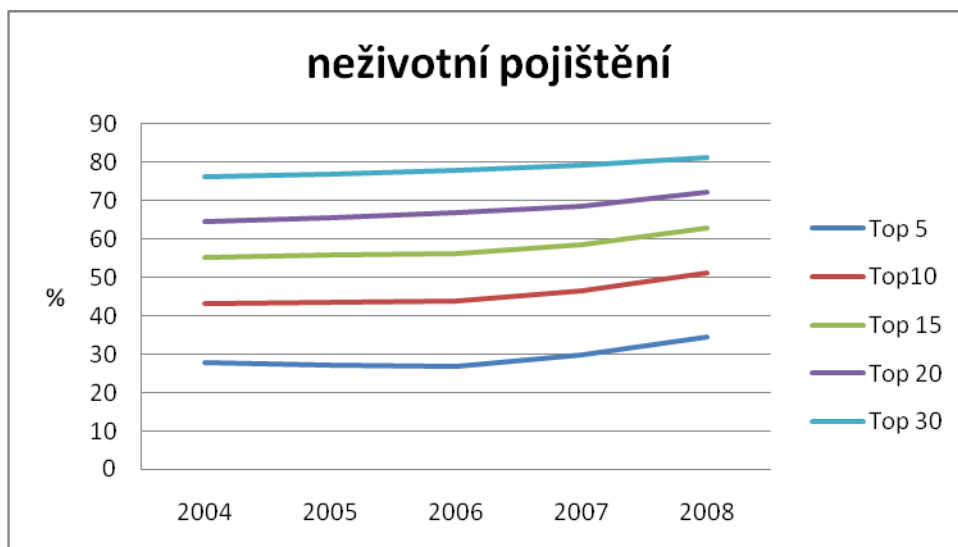
Pojistný trh Španělska není příliš koncentrovaný. Herfindahlův index pro odvětví životního pojištění je 382,6, což značí málo koncentrovaný trh. V neživotním pojištění je situace obdobná, kde je trh se svým Herfindahlovým indexem 268 ještě méně koncentrovaný než u životního pojištění.

Obrázek 6-4 Koncentrace trhu Top 5, 10, 15, 20, 30 pojišťoven

Zdroj: ICEA

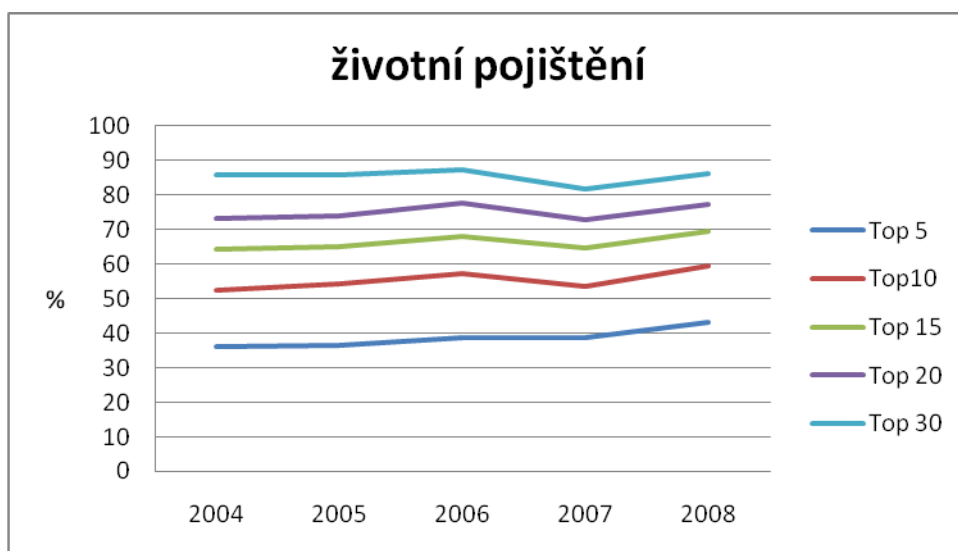
Celkově se pojistný trh vyvíjí tak, že je čím dál více koncentrovaný. Tento trend můžeme sledovat od roku 2006. Ačkoliv Herfindahlův index je nízký, prvních 30 pojišťoven ovládá až 80% trhu.

Obrázek 6-5 Koncentrace trhu Top 5, 10, 15, 20, 30 pojišťoven - neživotní pojištění

Zdroj: ICEA

Neživotní pojištění vykazuje podobný vývoj, jako celkový trh. Prvních 30 pojišťoven kontroluje více jak 80% trhu. Z toho prvních pět pojišťoven ovládá 34% trhu. Koncentrace pojistného trhu se postupně zvyšuje od roku 2006.

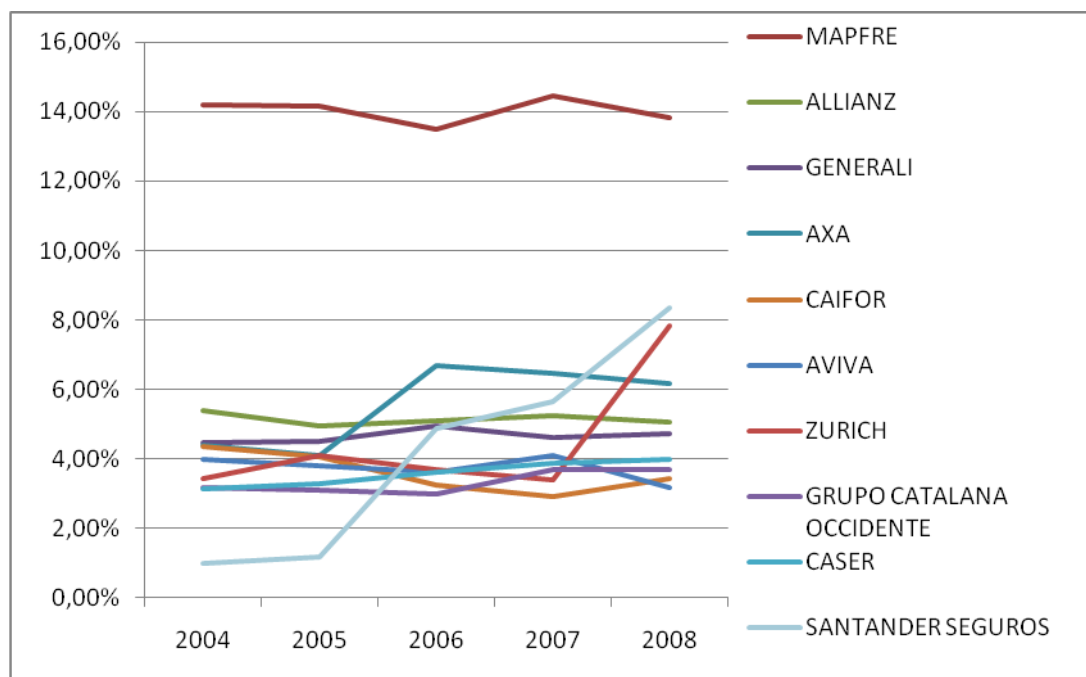
Obrázek 6-6 Koncentrace trhu Top 5, 10, 15, 20, 30 pojišťoven životní pojištění

Zdroj: ICEA

V roce 2008 u životního pojištění prvních 6 pojišťoven ovládalo více jak 50% trhu. V neživotním pojištění je koncentrace trhu nižší, ale přesto prvních 5 pojišťoven

ovládá 34% trhu. Ve Španělsku sice působí přes 200 pojišťoven, ale většina trhu je v rukách prvních 30 pojišťoven.

Na pojistném trhu vede s přehledem skupina Mapfre s podílem na trhu 13,86 % a objemem přijatého pojistného 8 177 miliónů euro. Přesto Mapfre má nižší podíl na trhu než v roce 2007, kdy ovládal 14,46 % trhu a přijalo pojistné ve výši 7 888 miliónů euro.

Obrázek 6-7 Vývoj podílu na trhu pojišťovacích skupin

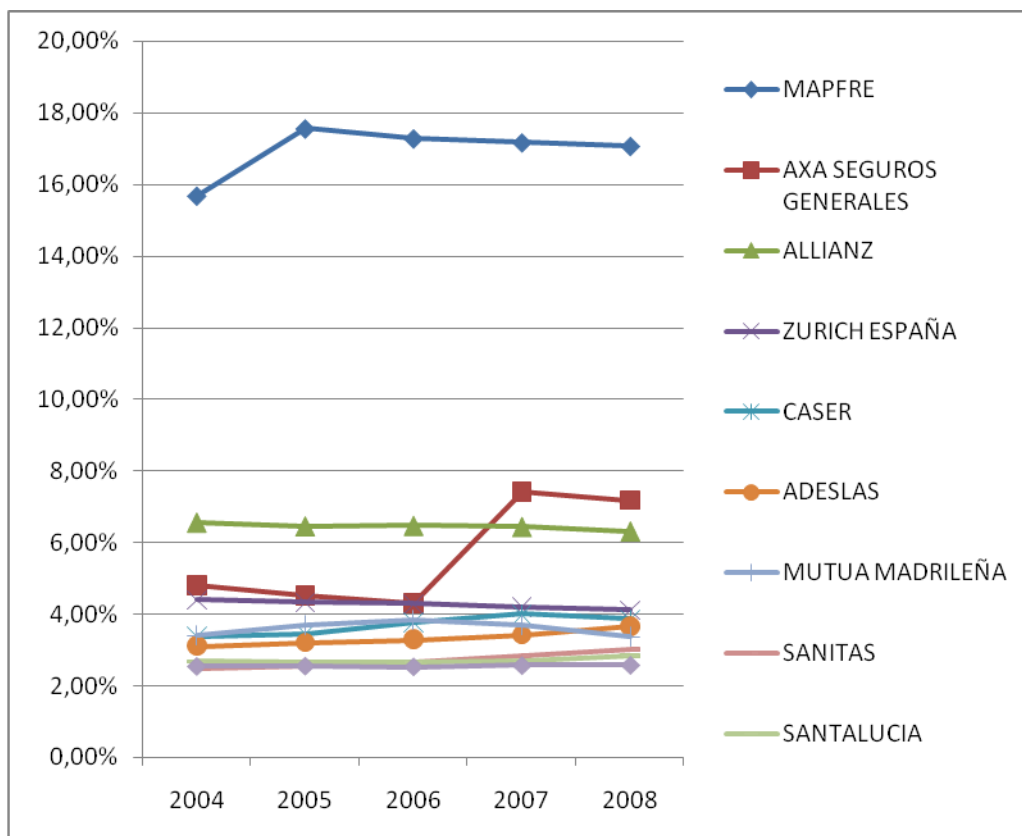
Zdroj: ICEA

Na druhém místě se usadil Santander, který se posunul ze třetího místa v roce 2007. Santander ovládá 8,37 % trhu. Santander se hodně zlepšil oproti roku 2007, kdy ovládal jen 5,6 % a přijal pojistné v hodnotě 3 085 milionů euro.

Na třetí místo z devátého se v roce 2008 probojovala pojišťovací skupina Zurich. Ovládá 7,8% trhu a přijala pojistné v hodnotě 4 625 miliónů euro. Skupina Zurich posílila hlavně kvůli tomu, že v roce 2008 přijala pojistný kmen pojišťovny ACC

a zároveň do skupiny přijala pojišťovny, ve kterých měla 50% podíl. Tyto pojišťovny jsou: BanSabadell a Caixa Sabadell.

Na čtvrtém místě se umístila pojišťovací skupina AXA, která spadla z druhého místa, ačkoliv její přijaté pojistné vzrostlo oproti předchozímu roku na 3 632 miliónů euro. V roce 2008 AXA ovládala 6,16% trhu.

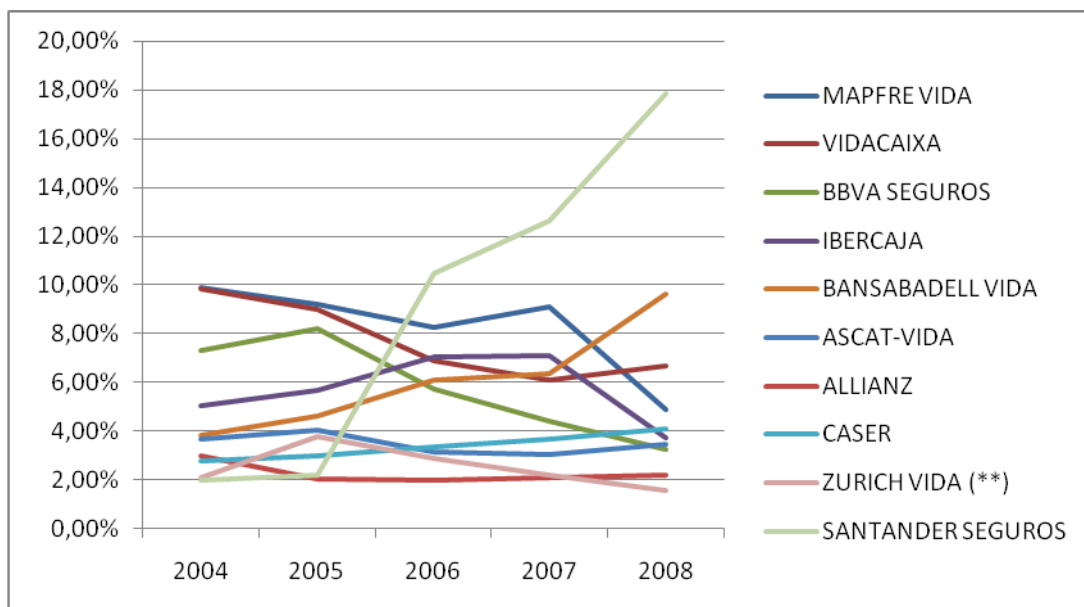

Obrázek 6-8 Podíl na trhu neživotního pojištění - jednotlivé pojišťovny

Zdroj: ICEA

Neživotnímu pojištění dominuje skupina Mapfre. Mapfre tvoří více pojišťoven, vždy se zaměřující na jednotlivý druh neživotního pojištění. V obrázku 6-8 Mapfre tolik přechází nad ostatními pojišťovnami, protože jsou pod ní zahrnuty všechny její jednotlivé pojišťovny.(Mapfre Familiar, Mapfre Empresas, Mapfre Caución y Credito, Mapfre Caja Madrid Vida) V žebříčku nejlepších pojišťoven se Mapfre Familiar (pojištění domácností) nacházela na prvním místě a Mapfre Empresas (pojištění firem) na 6. místě.

Druhá největší pojišťovna na trhu neživotního pojištění je pojišťovna AXA, která v roce 2007 splynula s pojišťovnou Winterthur a odsunula tak na třetí místo pojišťovnu Allianz.

Obrázek 6-9 Podíl na trhu životního pojištění - jednotlivé pojišťovny

Zdroj: ICEA

Životnímu pojištění v současné době dominuje banka Santander. Tím potvrzuje trend vzestupu bankopojištění v posledních letech. Santander začal růst od roku 2005, kdy ovládal jen necelá 2% trhu a v roce 2008 ovládal již 17,84% trhu. Na druhém místě v životním pojištění je životní pojišťovna BanSabadell, která je dceřinou společností banky Banco Sabadell SA.

Klasičtí leadři životního pojištění Allianz a Mapfre z prvního a druhého místa v roce 2005 poklesli v roce 2008 na třetí a čtvrté místo. Zajímavé bude, jestli tak strmě budou klesat i v příštích letech.

6.3. Zajišťovny

Zajištění ve Španělsku kopíruje celosvětové trendy. V roce 2007 nebylo Španělsko postiženo významnými přírodními katastrofami. Ještě se naplno neprojevila

hypoteční krize, ta se projevila na plno až v roce 2008 a z tohoto roku, ještě nebyly publikovány souhrnné zprávy. (6)

Pojišťovny začínají preferovat neproporcionální zajištění, a to se projevilo v drobném růstu vlastního vrubu pojišťoven a v poklesu cedovaného pojistného. To vede k růstu škodní frekvence a mírnému poklesu technických rezerv zajišťoven.(6)

Podle zákona (2005/68/EC) můžou ve Španělsku provozovat zajištění, tyto společnosti. Španělské akciové společnosti, jejichž hlavní činnost je zajištění, pojišťovny s oprávněním provozovat pojištění, zahraniční zajišťovny, které operují na domácím pojistném trhu a zřídí si pobočku ve Španělsku. Ostatní pojišťovny, nebo zajišťovny působící v EHS.

Ve Španělsku působí dvě specializované zajišťovny, z nichž jedna patří do významné pojišťovací skupiny. Dále několik pojišťoven provozuje zároveň zajištění. Jedničkou na trhu je Nacional de Reaseguros, druhou pojišťovnou je Mapfre Re. S.A.

Nacional de Reaseguro bylo založeno již v roce 1939, a specializuje se především na domácí trh. Mapfre Re je součástí skupiny MAPFRE, byla založena roku 1982. Mapfre Re patří mezi 20 největších zajišťoven ve světě. Působí po celém světě, s tím, že v 16 zemí má své vlastní pobočky.

Pojistné přímého pojištění neustále roste, kromě poklesu v roce 2003, který byl způsobeným výkyvy na světových finančních trzích.

Tabulka 6-1 Španělský trh – pojištění a zajištění (celkové pojistné v mil. euro)

celkem	získané pojistné v mil euro							
rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
přímé pojištění	39 995	40 803	47 029	40 456	43 654	46 947	52 376	53 975
aktivní zajištění	1 189	1 436	1 417	1 574	1 808	1 894	2 715	3 184
cese a retrocese	2 488	2 899	3 532	3 886	4 205	4 367	4 933	5 632
vlastní vrub	38 696	39 340	44 914	38 144	41 257	44 474	50 158	51 528

Zdroj: ICEA

Vývoj aktivního zajištění odpovídá vývoji objemu přímého pojištění. Jen v roce 2003 objem aktivního zajištění stále rostl, i když pomaleji, ačkoli přímé pojištění pokleslo. V dalších letech přímé pojištění rostlo a spolu s ním i hodnoty aktivního i pasivního zajištění. Hodnoty aktivního zajištění vykazují růst a odpovídají rozmachu aktivního zajišťování ve Španělsku.

Tabulka 6-2 Španělský trh – pojištění a zajištění – neživotní pojištění (celkové pojistné v mil. euro)

neživotní	získané pojistné v mil euro					
rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005
přímé pojištění	16147	17965	20604	22657	24651	26449
aktivní zajištění	1070	1289	1353	1503	1692	1771
cese a retrocese	2289	2633	3224	3564	3834	3967
vlastní vrub	14928	16621	18733	20596	22509	24253

Zdroj: ICEA

V neživotním pojištění rostlo aktivní zajištění v průměru 10% tempem. Vlastní vrub pojišťoven tvoří v průměru 92% z celého pojištění, tento podíl se však v letech 2004 a 2005 snižuje na 90%.

Výše pojištění předaného do zajištění je vyšší u neživotního pojištění, než u životního pojištění. Je to dáno především charakterem rizika, kdy riziko neživotního pojištění je hůře odhadnutelné.

Tabulka 6-3 Španělský trh – pojištění a zajištění - životní pojištění (celkové pojistné v mil. euro)

životní	získané pojistné v mil euro					
rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005
přímé pojištění	23848	22838	26425	17799	19003	20498
aktivní zajištění	119	147	64	71	116	123
cese a retrocese	199	266	308	322	371	400
vlastní vrub	23768	22719	26181	17548	18748	20221

Zdroj: ICEA

V životním pojištění poklesl objem pojistného v roce 2003, ale objem aktivního zajištění klesl již o rok dříve. Na pasivním zajištění se žádné výkyvy nevyskytly, a v roce 2003 se jen mírně zpomalil růst, když růst v roce 2003 byl jen 4% oproti 15% růstu v předchozím i následujícím roce. Vzhledem k charakteru rizika, pojišťovny si nechávají na vlastní vrub u životního pojištění 99% pojistného.

Tabulka 6-4 Aktivní zajištění - pojistné v mil. euro

	2003	2004	2005	2006	2007
pojišťovny	593	619	726	876	1 178
čisté zajišťovny	1 184	1 408	1 638	1 840	2 006
% aktivního zajištění - zajišťovny	66,6%	69,5%	69,3%	67,7%	63,0%
celkové aktivní zajištění	1 777	2 027	2 364	2 715	3 184
% růst	15,3%	31,6%	33,1%	34,0%	34,7%
životní pojištění	81	137	176	198	421
neživotní pojištění	1 695	1 891	2 188	2 518	2 763
aktivní zajištění - zahraničních společností	942	689	969	1 303	1 688
aktivní zajištění - španělských společností	835	1 338	1 395	1 412	1 497

Zdroj: Jócana, José Ramón, El reaseguro en España, Nacional de Reaseguros, S.A., 2008

Aktivní zajištění provozované španělskými pojišťovnami a zajišťovnami roste meziročně o více než 30%, za posledních 10 let se tak objem aktivního zajištění ztrojnásobil. Většina zajištění provozovaného ve Španělsku pochází od domácích pojišťoven, ale zajištění zahraničních společností zde hraje nemalou roli. A to především díky zajišťovnám Mapfre Re a Nacional de Reaseguros.(6)

Tabulka 6-5 se zabývá umístěním pasivního zajištění. Kromě Španělska zde figurují země s velkou tradicí v zajištění.

Tabulka 6-5 Distribuce pasivního zajištění

země	hrubé pojistné (mil. euro)		
	absolutní hodnota 2006	podíl 2006	podíl 1996
Španělsko	2033	41,21%	33,47%
zahraničí celkem	2900	58,79%	66,53%
Německo	710	14,39%	17,33%
Švýcarsko	40	0,81%	14,99%
Francie	340	6,89%	10,33%
Velká Británie	301	6,10%	8,46%
Itálie	124	2,51%	5,81%
Lucembursko	898	18,20%	2,59%
Belgie	217	4,40%	2,14%
USA	78	1,58%	1,09%
ostatní	192	3,89%	3,79%
celkem	4933	100,00%	100,00%

Zdroj: Jócana, José Ramón, El reaseguro en España, Nacional de Reaseguros, S.A., 2008

Španělské zajišťovny v roce 2006 pokryly 41,21% trhu. Tento podíl se zvýšil oproti roku 1996, kdy španělské zajišťovny zajišťovaly jen 33,47% trhu. Na počátku 21. století se však situace začíná zase obracet a podíl domácích zajišťoven oproti zahraničním postupně klesá. Mezi největšími příjemci zajištění ze Španělska jsou zajišťovny v Německu a v Lucembursku.

7. produkty

V této kapitole bych se chtěla věnovat především produktům, které nejsou v České Republice tak známy, a možná by mohly být inspirací pro nějaké české pojišťovny. Nejprve se však budu zabývat analýzou prodeje pojistných produktů ve Španělsku, strukturou jednotlivých produktů na trhu a jejich prodejem.

7.1. distribuční kanály

Distribuční kanály jsou cesty, kudy se výrobek dostane ke svému spotřebiteli. V oblasti pojištění je prodej pojistných produktů jedna ze stěžejních oblastí. Většina produktů pojišťoven se moc neliší a tak přichází na řadu schopnost tyto produkty prodat a odlišit je od konkurence.

Nejtradičnější prodej pojištění je přes vázané zprostředkovatele, agenty a pobočky pojišťoven. Od 80. let se objevuje banko pojištění, které dominuje hlavně v prodeji životního pojištění a ve Španělsku obzvlášť. Nově na trhu funguje direkt marketing, který může mít podobu sjednávání pojištění online na internetu. Protože je životní pojištění náročnější na vysvětlení, více se uplatňuje přímý marketing u neživotního pojištění.

Pojištění se prodává několika způsoby. Vázanými zprostředkovateli pojišťovny (agentes), agenty (corredores), přes banko pojištění, pobočky pojišťoven a přímý marketing např. pomocí internetu.

Bankopojištění je moderní způsob prodeje, který je čím dál tím více úspěšnější. Jeho výhody jsou, že banky mohou využívat svých dosavadních distribučních kanálů k prodeji pojištění. Znají finanční situaci klienta, a proto mu mohou nabídnout vhodný produkt. V neposlední řadě banky využívají stejnou marketingovou strategii a banka, která je již zavedená na trhu, tak automaticky získává důvěru klientů i při sjednávání pojištění.

Banky jsou nejúspěšnější na trhu především v prodeji životního pojištění, kde získávají převahu nad ostatními distribučními kanály. V Průměru 68% pojistek individuálního životního pojištění je uzavřeno právě v bankách. Jednorázově uzavřeného životního individuálního pojištění se prodává v bankách dokonce až 99%. Banky tak mohou nabídnout specifické produkty navázané na bankovní činnost. Jedná se především o pojištění neschopnosti splácet, nebo dodávaná cestovní pojištění k platební kartě. U kolektivně uzavřených pojistek životního pojištění se tato dominance lehce snížila na 67% všech uzavřených pojistek.

Dále jsou v prodeji životního pojištění úspěšní zprostředkovatelé a agenti, kteří dohromady pokrývají 27% trhu a to především díky běžně placenému pojištění, kde uzavřou zprostředkovatelé až 72% nových pojistek.

Tabulka 7-1 Podíl na trhu různých distribučních kanálů

	Životní pojištění %				Neživotní pojištění %				celkové portfolio %		celková nová produkce	
	portfolio		nová produkce		portfolio		nová produkce		2006	2005	2006	2005
	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005				
vázání zprostředkovatelé	18,22	14,91	11,97	11,99	38,66	38,59	33,58	35,70	29,64	28,30	19,24	19,82
agenti	8,77	7,70	4,42	4,52	28,07	28,80	39,87	36,78	19,54	19,64	16,36	15,17
Bankopojištění	63,25	68,80	74,86	78,30	7,88	7,34	12,28	11,24	32,33	34,06	53,79	56,16
pobočky pojišťoven	6,72	5,06	7,07	4,37	20,15	19,74	9,66	8,98	14,22	13,37	7,94	5,89
Direkt marketing	0,91	0,31	1,21	0,32	3,89	4,25	2,66	3,59	2,57	2,54	1,70	1,40
Ostatní kanály	2,14	3,14	0,47	0,51	1,36	1,29	1,95	3,70	1,70	2,09	0,97	1,57
celkově	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
vázání zprostředkovatelé + agenti	27,00	22,60	16,40	16,50	66,70	67,40	73,50	72,50	49,20	47,90	35,60	35,00

Zdroj: DGSPF Informe 2007

V odvětví neživotního pojištění jsou nejúspěšnější v prodeji vázaní pojišťovací zprostředkovatelé a agenti. Následování jsou prodejem přes přepážky pojišťoven, kde uzavře neživotní pojištění 20% klientů. Přepážky pojišťoven mají naprostou dominanci jen u pojištění pohřbů a 58% prodají pojištění lékařské asistence.

Prostřednictvím bankopojištění se uzavře nejvíce neživotního pojištění jen v pojištění požárů, zemědělský pojištění a pojištění krádeže a celkový podíl na všem prodaném neživotním pojištění je jen necelých 8%.

Direkt marketing ani další distribuční kanály nejsou ve sjednávání pojištění nijak výrazné. Jejich podíl z celkových sjednaných pojištění se pohybuje kolem 4% u neživotního pojištění a pod 1% u životního pojištění.

7.2. Struktura produktů

Tabulka 7-2 Neživotní pojištění - podíl na trhu podle odvětví

odvětví	přijaté pojištění 2006 (mil. euro)	přijaté pojištění 2007 (mil. euro)	rozdíl 07/06 v %	podíl v neživotním pojištění (%)
automobily	12042	12335	2,44	38,75
Multirisk	5244	5624	7,25	17,67
zdravotní pojištění a lékařské služby	4761	5233	9,91	16,44
odpovědnost	1886	1931	2,37	6,07
pohřby	1411	1472	4,35	4,62
ostatní škdy	1399	1383	-1,14	4,34
Nehody	933	959	2,76	3,01
záruky a kauce	696	791	13,61	2,48
asistence	562	666	18,49	2,09
doprava	633	639	0,96	2,01
finanční ztráty	398	461	15,74	1,45
právní ochrana	178	190	6,78	0,6
požáry	164	150	-8,6	0,47
celkem	30306	31832	5,04	100

Zdroj: DGSF Informe 2007

Na trhu neživotního pojištění dominuje pojištění automobilů se svým 38,75% podílem na trhu neživotního pojištění v roce 2007.

Na druhém místě se drží pojištění Multirisk, které shrnuje nejdůležitější rizika jak pro pojištění domácností, tak i pro pojištění sdružení vlastníků, pojištění drobných obchodů nebo kanceláří, a v neposlední řadě pojištění průmyslových objektů. Multirisk si stále zvyšuje svůj podíl na trhu a oproti roku 2006 přijalo pojistného o 7,25% více.

7.3. Nové produkty

7.3.1. Zdravotní pojištění

Soukromé zdravotní pojištění je často využíváno, hlavně kvůli nedostatečné státní zdravotní péči. Státní nemocnice nenabízejí takovou kvalitu jako nemocnice soukromé, ve státních zařízeních jsou i dlouhé čekací lhůty na vyšetření u specialistů. Dále si toto pojištění sjednávají cizinci, kteří nemají ve své zemi uzavřené zdravotní pojištění, nebo jejich pojišťovny nemají sjednané dohody se Španělskem.

Zdravotní pojištění funguje na bázi smluvního vztahu pojišťovny a na straně druhé lékařů, zdravotnických zařízení. Klient si vybere některého specialistu, nebo nemocnici, s kterou má pojišťovna uzavřena smlouvu. Výběr lékařů nebo zařízení je veliký, neboť například pojišťovna Sanitas nabízí jen ve Španělsku 29tis. Zdravotníků, a 495 zdravotnických středisek.

Klienti si zaplatí měsíční poplatek, a pak mají 100% kryté veškeré náklady za zdravotnické služby. Je možnost sjednat i pojištění s frančízou, kdy jsou klientům proplaceny jen náklady přesahující určitou výši.

Nabídka zdravotního pojištění bývá nabízena v různých balíčcích. Například balíček rodina, který zahrnuje pohotovost ve zdravotnických zařízeních i v domácnostech, služby praktického lékaře, specialistů, klinické analýzy, diagnostické testy, pobyt v nemocnici – léčení, chirurgické zákroky, intenzivní péče, rehabilitace, sanitka, asistence na cestách v zahraničí až do krytí €10 000, těhotenství a porod, asistovaná reprodukce, adopce, dentální ošetření, nebo výplata dávek v nemoci.

(9)

Další balíček může být jen dentální péče, nebo různě nastavitelné balíčky podle volby krytí jednotlivých položek. Mohou existovat základní balíčky, v kterých jsou zahrnuty jen základní lékařské výkony. V dalších balíčcích mohou být zahrnuty nadstandardní služby jako rehabilitace nebo asistovaná reprodukce.

Zdravotní pojištění – úhrada nákladů (seguros medicos de Reembolso)

Toto pojištění náklady na zdravotní péči především v zahraničí, ale i ve Španělsku. Jsou vytvořeny speciální nabídky pro proplacení nákladů v jakékoli zemi na světě. Pojištěný, si tak může vybrat nejlepší světové specialisty. Většinou bývá proplaceno 80% nákladů. U těchto pojištění bývá sjednána pojistná částka, která určuje maximální možné plnění pojišťovny. Další nabídky mohou být nabídky pro studenty, co jdou studovat do zahraničí, a tam jim jsou proplaceny všechny náklady na zdravotní péči do výše ročního limitu.

Doplňkové služby k zdravotnímu pojištění

Doplňkové služby nejsou pojistnými produkty, ale za určitý poplatek poskytují nadstandardní lékařské zákroky, nebo podporuje preventivní aktivity.

Zde je příklad některých doplňkových služeb:

- Asistovaná reprodukce – nabídka kompletní péče asistované reprodukce, nižší cena než je na trhu.
- Laserová operace očí – nabídka provedení operace za nižší cenu než je na trhu.
- Wellness centra – za určitý paušál (€10) 10-30% sleva na služby vybraných wellness center
- Test na alergie na potraviny
- Estetická chirurgie
- Laserová léčba prostaty
- Kompletní lékařské prohlídky
- Lázně
- Naslouchátka (20)

7.3.2. Pojištění nájemců bytů (Seguro Protección de Alquileres)

Zaručuje nájemců 12 měsíců renty od prvního nesplacení nájemného, pojištění mají k dispozici skupinu advokátů pro právní asistenci a dostanou krytí ve formě zaplacení nákladů v případě soudní prohry. Navíc toto pojištění kryje případy, pokud se nájemník dopustí vandalismu a to až do výše 3000 euro, a urgentní opravy.

7.3.3. Speciální pojištění pro cizince (*seguro especial para extranjeros*)

Alianza Española,S.A. se snaží reagovat na současnou situaci ve Španělsku a proto přišla s novým produktem, který je zaměřen hlavně na cizince. Jedná se o pojištění pohřbu, které zaplatí náklady na pohřeb a přepravu těla z místa, kde pojištěný zemře do země, kde chce být pochován. Toto pojištění taky platí náklady na dopravu doprovodné osoby do země pohřbu a zpět do Španělska.

Dále lze sjednat doplňkové pojištění, výplaty pojistné částky až 18.000 € pokud jedinec zemře nebo je invalidní v důsledku úrazu.

Mezi doplňková pojištění patří i lékařské konzultace po telefonu, nebo první pomoci. Dále si cizinci k tomuto pojištění mohou sjednat pojištění právní ochrany pro celou rodinu pojištěného. Toto připojištění se uplatňuje hlavně při vyřizování administrativy ve spojení s transportem zemřelého.

Toto pojištění je populární hlavně mezi cizinci z Maroka, nebo Jižní Ameriky. Jak můžeme vidět v tabulce 1-7 jen počet cizinců z těchto zemí dosahuje téměř dvou milionů potencionálních klientů. (8)

7.3.4. pojištění na míru

Pojišťovna, která se zabývá jen prodejem pojištění přes internet, nabízí nový produkt, který si klienti budou moci sami upravit podle vlastních požadavků. Tímto způsobem je možné zakoupit pojištění automobilů. Pojištění na míru může mít dvě podoby. První je pojištění odpovědnosti, které obsahuje krytí těchto rizik: pojištění odpovědnosti, povinné i dobrovolné, pojištění právní ochrany a reklamací. Druhé pojištění, které lze sjednat na míru je pojištění all risk. Toto pojištění zahrnuje pojištění odpovědnosti, pojištění právní ochrany, havarijní, krádeže, požáru, a pojištění předních skel.

K obou pojištění je možné pojistit i řidiče a to na rizika smrti, invalidity, nebo lékařské asistence, náhradní vozidlo.

7.3.5. Pojištění motocyklů (*Coberturas específicas para moto*)

Pojišťovna Mapfre přišla na trh s novým produktem zaměřeným na motocyklisty. Zahrnuje pojištění specifických rizik, s kterými si motocyklisti mohou setkat. Jedná se o pojištění motocyklisty a i o pojištění vlastního motocyklu.

V pojištění motocyklisty je zahrnuto:

Úrazové pojištění, ošetření motocyklisty, cestovní pojištění, pojištění proti pokutám, pojištění právní ochrany, pojištění odpovědnost – povinné i nadstavbové.

Pojištění motocyklu často využívá franšizu, požár motocyklu, půjčky na opravy pojištěného motocyklu, pojištění krádeže motocyklu.(19)

7.3.6. Nová riziková životní pojištění

Na finanční krizi se snaží reagovat některé produkty životního pojištění. Například pojišťovna Allianz v březnu minulého roku přišla s novými produkty životního pojištění. Jeden produkt se jmenuje Riziko a druhý Finanční ochrana. Pojišťovna chce tak nabídnout nový koncept rizikového životního pojištění a vyjít tak vstříc svým klientům.

V těchto produktech se setkáváme možnostmi pojištění návratu do vlasti, ochrana plateb při ztrátě zaměstnání. Například produkt Riziko, je flexibilní životní pojištění, které kryje rizika neschopnosti splácet, úmrtí, vážných nemocí, nebo náklady na pohřeb. Navíc si k tomu klienti mohou sjednat nová krytí vyjmenovaná výše.

V případě vážného dlouhodobého onemocnění pojištění nabízí rentu ve výši 1% pojistné částky na úmrtí po dobu 10 let, zatímco existuje možnost přeměnit vždy rentu opět na kapitál.(9)

Pojištění Riziko, také nabízí plnění v případě vážných nemocí, které dovoluje čerpat peníze na diagnostická vyšetření nebo na ošetření v nejprestižnějších lékařských centrech.

Pojištění Allianz finanční ochrany je životní pojištění, které je určeno pro kohokoliv, kdo chce krýt před ekonomickými riziky souvisejícími s dluhy, nebo získání půjčky, či hypotečního úvěru. Navíc poskytuje krytí před riziky, pokud pojištěný není schopen dočasně platit své závazky, nebo je nezaměstnaný, nebo se mu dočasně sníží mzda.(14)

7.3.7. Trend rozšiřování služeb pojišťoven

Pojistný trh už je obsazený, a tak pojišťovny rozšiřují své působení i mimo pojistné produkty. Pro tyto účely zakládají dceřiné společnosti, které se zabývají doplňkovými službami, které nemají s klasickým pojišťovnictvím mnoho společného.

Věnují se především sociální oblasti. Mezi služby pojišťoven, může být zřizování Domovů důchodců nebo domů s pečovatelskou službou. Může se jednat i o denní centra, do kterých starší občané docházejí přes den, a večer si je rodina vezme zase domů. Nebo pojišťovny mohou nabízet teleasistenci či pečovatele, kteří docházejí za staršími občany do jejich domovů.

Navíc pojišťovny nabízejí i služby a své odborníky v jiných oblastech. Například v pojištění domácností má pojišťovna svoji síť odborníků, kteří zajistí opravu bytu, a to nejen v urgentních případech. Zajistí také jeho údržbu, nebo rekonstrukci. Protože je pojišťovna především peněžní ústav, nabídne i výhodný způsob financování.

Dále například pojišťovna Mapfre zřídila svou pobočku Mapfre Inmuebles, která přebírá funkce realitní kanceláře a nabízí byty i nebytové prostory po celém Španělsku.

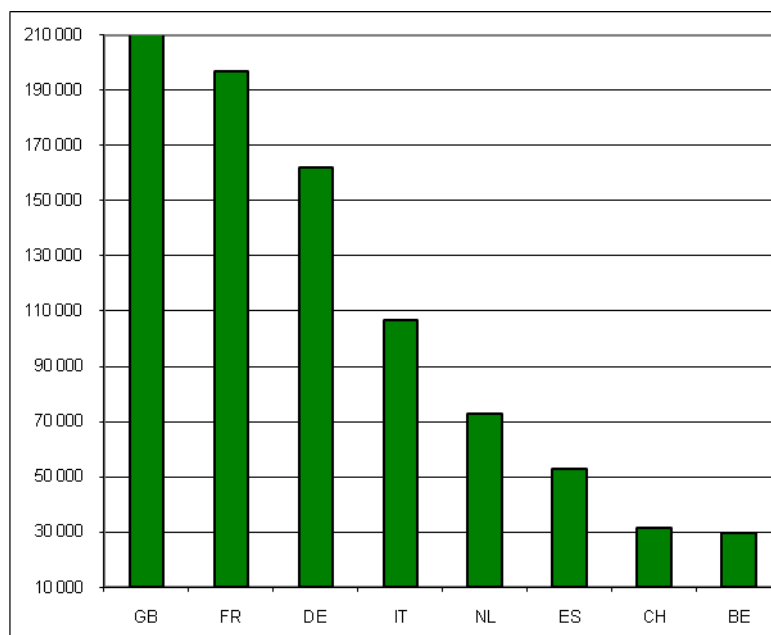
Pro firmy pojišťovna nabízí doplňkové služby firmy, jako je prodej bezpečnostních zařízení a alarmů. Protože je to peněžní ústav, nabízí rovnou možnosti splácení.

Dalším doplňkovým produktem pro firmy, mohou být překladatelské služby a pořádání kongresů.

Pojišťovny se chtějí také zabývat prevencí, než jen likvidováním rizik. Proto nabízí doplňkové služby pro firmy, které nabízejí několik produktů, zabývajících se prevencí před riziky. Společnost se nabízí pomoc při identifikaci a ohodnocení rizik a navrhuje způsoby jejich minimalizace.(19)

8. Španělský trh v evropském kontextu

Dosud jsem hodnotila vývoj španělského pojistného trhu, jako izolované jednotky. V této kapitole bych se chtěla zaměřit, jak si španělské pojišťovnictví stojí v porovnání s ostatními evropskými státy.

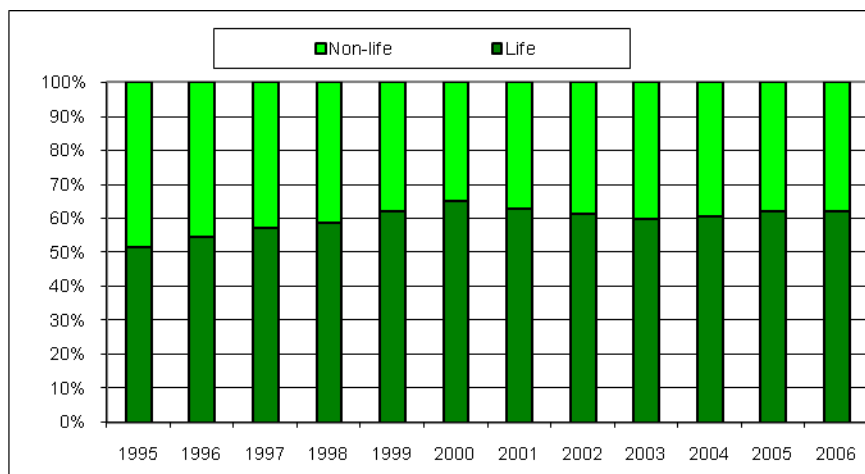

Obrázek 8-1 Celkové přijaté pojistné Evropa 2006 (mil. euro)

Zdroj: CEA

V celkovém přijatém pojistném bylo Španělsko v roce 2006 na 6. místě v Evropě. Ačkoli bylo celkové přijaté pojistné ve Španělsku 12 krát větší než v České republice, zaostává proti lídru Velké Británii až 5 krát menším objemem přijatého pojistného.

Ve Španělsku tvoří přijaté pojistné životního pojištění 42,6% celkového pojistného (viz tabulka 3-13). V Evropě je situace opačná. Zde tvořilo roce 2006 přijaté pojistné životního pojištění 62% celkového přijatého pojistného. Tato situace by se dala odůvodnit neochotou Španělů spořit a využívat ke spoření produkty životního pojištění. V příštích letech se nepředpokládá, že by se situace změnila, protože v roce 2007 neživotní pojištění rostlo tempem růstu 5,1% zatímco životní pojištění vzrostlo jen o 0,4%.

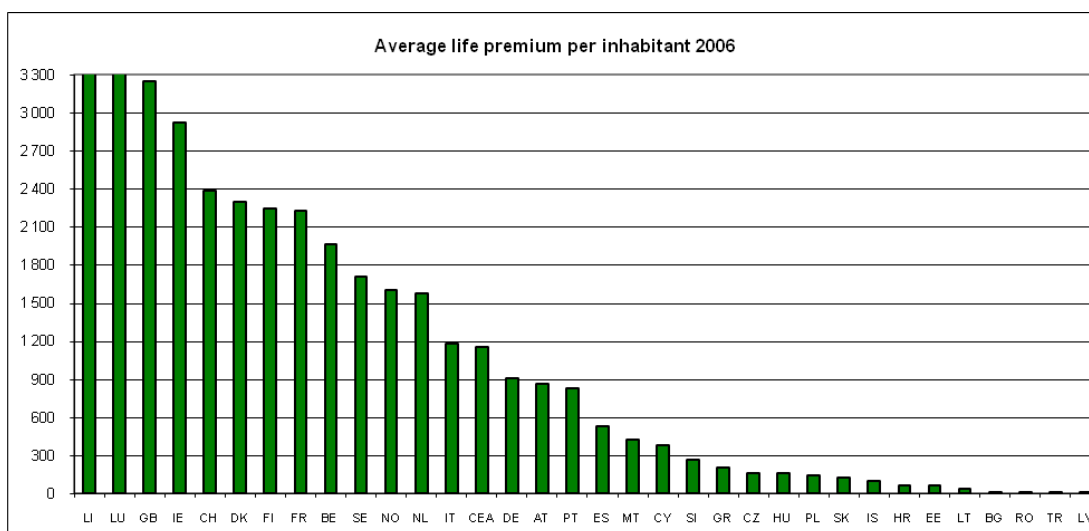

Obrázek 8-2 Poměr přijatého pojistného životního a neživotního pojištění Evropa v r. 2006

Zdroj: CEA

8.1. Životní pojištění

Podíl španělských pojišťoven se v životním pojištění na Evropském trhu se od roku 1995 zvyšuje. V roce 1995 Španělsko mělo podíl na životním pojištění jen 1,7%, ale v roce 2006 již ovládalo 2,3%, kdy zaostává méně než 1 procentní bod za zeměmi, jako jsou Dánsko, Švýcarsko a Belgie.

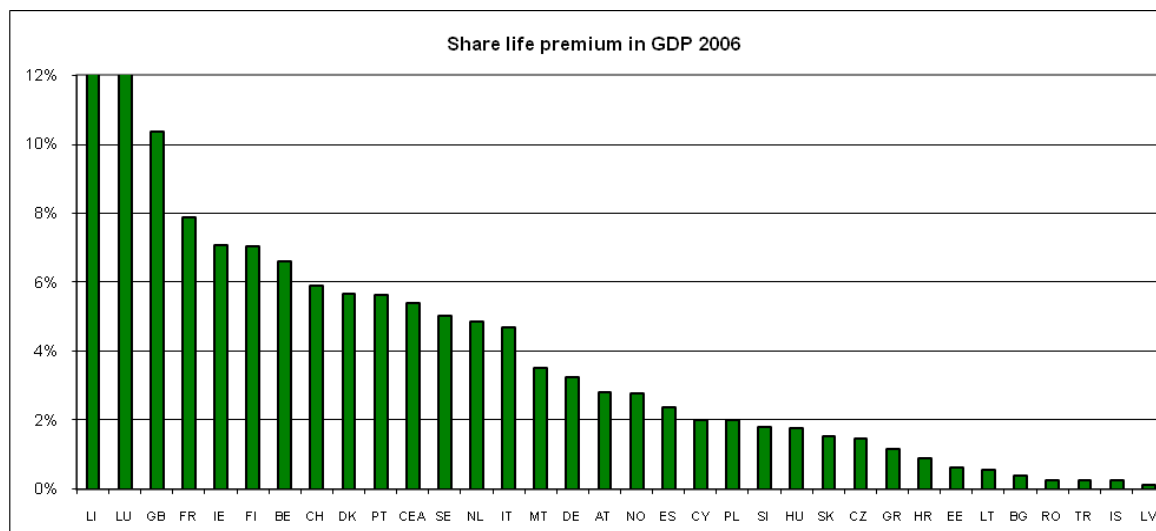

Obrázek 8-3 Průměrné pojistné na obyvatele životní pojištění v roce 2006 (euro)

Zdroj: CEA

V životním pojištění na obyvatele byli Španělé až na 18. místě v Evropě, a předběhly je i chudší země jako je například Portugalsko. Je to dáno růstem pojistného od roku 1995 – 2006, ostatní země rostly o 526%, zatímco ve Španělsku přijaté pojistné

vzrostlo jen o 200%, pojistné na obyvatele v postkomunistických státech vzrostlo od roku 1995 12 krát.

Obrázek 8-4 Podíl pojistného životního pojištění na HDP v r. 2006

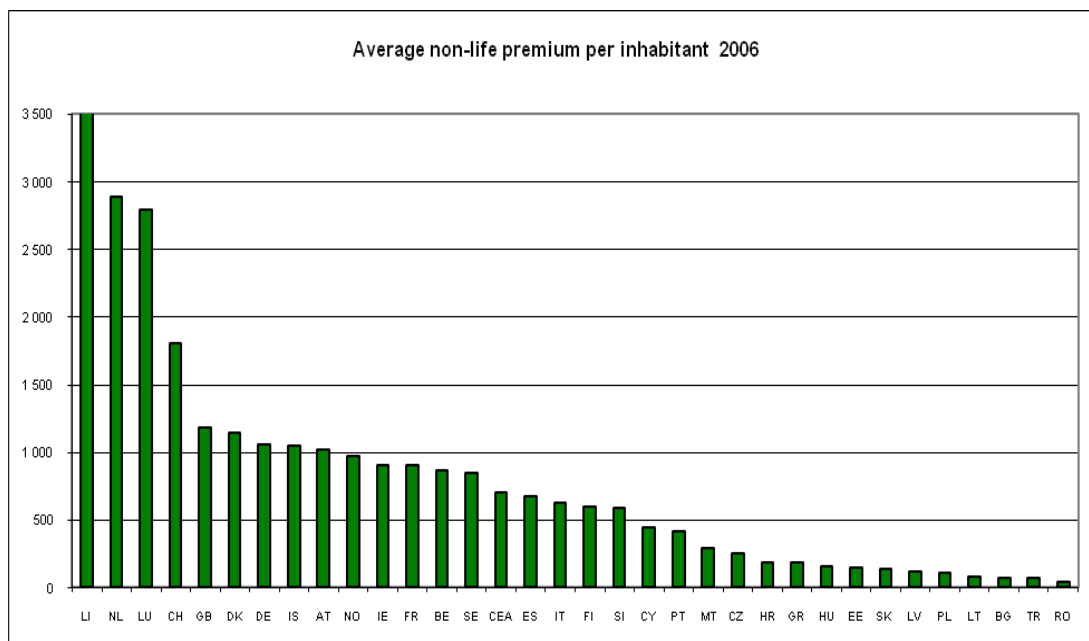
Zdroj: CEA

V podílu pojistného životního pojištění se Španělsko propadlo hlavně díky vyššímu HDP až na 19. místo.

Španělsko si sice drží vyšší příčky v hodnocení zemí podle přijatého pojistného, ale to dokázalo, hlavně díky velikosti země, protože pokud porovnáme ukazatele celkového pojistného a pojistného na obyvatele nebo na HDP, Španělsko se propadne až na 17. respektive 18. pozici.

8.2. Neživotní pojištění

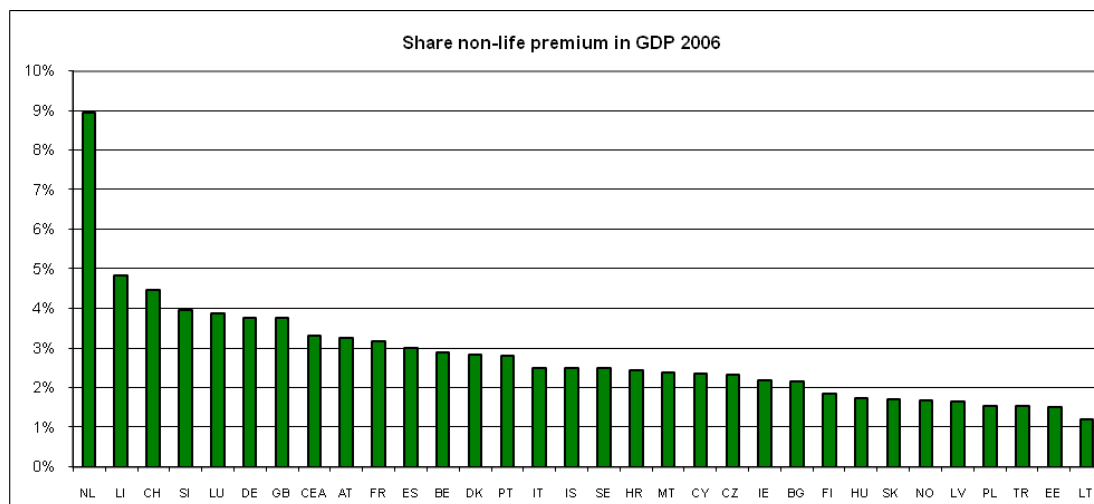
V neživotním pojištění v roce 2006 ovládalo Španělsko 7,13% celkového trhu. Nejvíce tomuto pojištění dominuje ve Španělsku pojištění motorových vozidel. V Evropě toto pojištění má podíl 30,9% celkové přijatého pojistného neživotního pojištění. Ve Španělsku tento poměr dosahuje výše 39,72%. Španělsko zaostává v neživotním pojištění hlavně u zdravotního pojištění, které je 16,72% celkové přijatého pojistného neživotního pojištění, ačkoli v Evropě je tento poměr až 29,5%.

Obrázek 8-5 Průměrné pojistné na obyvatele neživotní pojištění v r. 2006

Zdroj: CEA

Pojištěnost na obyvatele v neživotním pojištění byla v roce 2006 těsně pod průměrem CEA. Španělsko bylo v roce 2006 v pojistném na obyvatele až na 15. místě. Od roku 1995 vzrostlo pojistné na obyvatele v neživotním pojištění ve Španělsku o 201% to je více než vrostlo průměrně v Evropě, kde vzrostlo o 188%, z toho v bývalých komunistických zemích vzrostlo přijaté pojistné v neživotním pojištění na obyvatele 5,82 krát.

Obrázek 8-6 Podíl neživotního pojištění na HDP Evropa 2006

Zdroj: CEA

V pojistném neživotního pojištění na HDP Španělsko v roce 2006 zaujalo lepší umístění než v pojistném na obyvatele. V roce 2006 bylo na 10. místě v Evropě, ale stále se pohybuje pod průměrem zemí sdružených v CEA.

Španělsko je významný pojistný trh, hlavně v neživotním pojištění. V životním pojištění neustále zaostává za ostatními evropskými zeměmi podobné významnosti. Od roku 1995 rostlo pojistné na obyvatele životního pojištění pomaleji než v ostatních zemích. Ačkoli je Španělsko v celkovém přijatém pojistném 6. největší trh v Evropě, v přijatém pojistném na obyvatele nebo na HDP za ostatními evropskými státy západní Evropy velmi zaostává.

9. Závěr

Pojišťovnictví ve Španělsku rozvíjí již od poloviny 19. století, ale díky událostem 20. století začalo dohánět vyspělé státy až od 90. let 20. století, kdy se stalo členem EU.

V současnosti je španělský trh významným pojistným trhem v evropském i ve světovém měřítku. V Evropě je podle objemu předepsaného pojistného šestý největší pojistný trh. Ve světě si drží 9. místo. V objemu předepsaného pojistného převažuje neživotní pojištění, kterému dominuje hlavně pojištění motorových vozidel a mutlirisk domácností. Podíl pojištění motorových vozidel k ostatním odvětvím neživotního pojištění, je vyšší, než je průměr států sdružených v CEA.

V životním pojištění Španělsko zaostává za ostatními evropskými státy. Oproti ČR se zde můžeme setkat s větším objemem kolektivního pojištění, kdy firmy uzavírají kolektivní životní pojištění svým zaměstnancům. Historicky však Španělé nejsou velmi spořivý národ a ve spoření prostřednictvím životního pojištění daleko zaostávají za ostatními státy západní Evropy.

Ačkoli je podle objemu předepsaného pojistného Španělsko na předních místech ve světovém i evropském měřítku, zaostává v ukazatelích pojištěnosti, jako je pojistné na obyvatele, nebo pojistné na HDP. Španělský trh je proto významný, jen díky své velikosti.

V současné ekonomické krizi se španělský pojistný trh, hlavní díky kvalitnímu dohledu, projevil jako stabilní. Krize se na vývoji pojištění projevila jen snížením uzavření nových pojištění v důsledku zpomalení ekonomiky a hypoteční krize.

Legislativa španělského pojistného trhu, je ovlivněna členstvím Španělska v Evropské Unii a tudíž se velmi podobá legislativě pojišťovnictví v ČR.

Vzhledem k velikosti trhu, se zde objevuje více organizací zabývajících se pojišťovnictvím. Mezi všemi bych chtěla vyzvednout státní pojišťovnu Consorcio de

Compensación de Seguros, která se zabývá krytím teroristických nebo jiných katastrofických rizik.

Ačkoli herfindahlův index je nízký hlavně díky vysokému počtu pojišťoven, které zde působí. Trh se začíná stále více koncentrovat a prvních 30 pojišťoven ovládá většinu trhu. Stále více se prosazují banky, které dominují hlavně prodeji životního pojištění. Bankopojištění je zde proto jedno z nejúspěšnějších v Evropě.

V nabídce pojistných produktů se objevují nové trendy. Produkty se snaží reagovat na nepříznivé životní situace vyvolané hospodářskou krizí. Vznikají i nové produkty, které se specializují na cizince, kteří jsou významným segmentem trhu. U mnoha pojišťoven si také můžeme všimnout, že rozšiřují pole své působnosti mimo obor pojišťovnictví.

Bibliografie

1. **Albarrán Lozano, Irene.** *Mercado de seguros: oferta y demanda. ¿Cómo operan y se caracterizan.* Madrid: Universidad Complutense, 2007
2. **Beevor, Antony.** *Španělská občanská válka 1936-1939.* Plzeň : Ševčík, 2004. ISBN 80-7306-141-4.
3. **Čejková, Viktória.** *Pojistný trh.* Praha : Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0137-5.
4. **González de Frutos, Pilar.** *Hacia a donde va el seguro español.* : ICE EL SECTOR ASEGURADOR Y DE LOS PLANES Y FONDOS DE PENSIONES, 2006. N.º 833.
5. **Chalupa, Jiří.** *Jak umírá diktatura: pád Frankova režimu ve Španělsku.* Olomouc : Votobia, 1997. ISBN 80-7198-257-1.
6. **Jócáno, José Ramón.** *El reaseguro en España.* [pdf] Nacional de Reaseguros, 2008.
7. **Liška, Václav a kolektiv.** *Makroekonomie.* Praha : Profesional Publishing, 2002. ISBN 80-86419-27-4.

Web:

8. **Allianz, Compañía de Seguros y.** Allianz Salud. [Online] 2009. [Citace: 3. Květen 2009.]
http://www.allianz.es/drvg01/Ficheros/PDF/Allianz/Productos%20y%20Servicios/FOLLETOS_IDIOMAS_2008/INGLES/446I%200209%20SALUD%20folleto%204p alas_eng.pdf.
9. **Alianza Española, S.A.** *Alianza Española, S.A.* [Online] [Citace: 22. Duben 2009.] http://www.alianzaesp.es/2030_alianza_global.html.
10. **Bakule, Martin.** Portál sdružení Eropeum. <http://www.europeum.org/>. [Online] 2001. [Citace: 18. 3 2009.] http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=369.
11. **Business info.** [Online] [Citace: 23. Březen 2009.]
<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/spanelsko-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1000541/>.

12. **ČT24.** <http://www.ct24.cz/>. [Online] česká televize, 30. Březen 2009. [Citace: 10. Duben 2009.] <http://www.ct24.cz/ekonomika/evropa/50072-spanelsko-zachranuje-svou-prvni-banku/>.
13. **Dirreccion General de Seguros, Informe 2007, Informe 2007.** [pdf], Ministerio de Economía y Hacienda, 2008
14. **El Economista.es.** <http://www.eleconomista.es/mercados-cotizaciones/noticias/409683/03/08/Economia-Finanzas-Allianz-impulsa-su-gama-de-productos-de-Vida-con-el-lanzamiento-de-dos-nuevos-seguros.html> [Online] [Citace: 10. Květen 2009.]
15. **Lirzin, Franck.** *EurActiv.cz.* [Online] [Citace: 10. Duben 2009.] <http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/analiza/spanelske-volby-doprovazi-hospodarska-krize>.
16. **Instituto de Ciencias de Seguro.** *The Spanish insurance market 2007.* [pdf] Fundación Mapfre, 2008.
17. **Invest in Spain.** *Invest in Spain.* [Online] 2009. [Citace: 23. Březen 2009.] http://www.interes.org/icex/cda/controller/interes/0,5464,5322992_6260612_6278938_0,00.html.
18. **Instituto Nacional de Estadística.** (National Statistics Institute). <http://www.ine.es/>. [Online] březien 2009. [Citace: 15. Duben 2009.]
19. **Mapfre.** <http://www.mapfre.com/seguros/es/particulares/general/seguros-particulares.shtml> [Online] květen 2009. [Citace: 5. Květen 2009.]
20. **Sanitas.** http://www.sanitas.es/sanitas/seguros/residencias_mayores_sanitas_residencial/particulares/ [Online] květen 2009. [Citace: 5. Květen 2009.]

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA A - Žebříček pojišťoven ve skupinách podle přijatého pojistného 2007

ACTUALIZOVÁNO: 30/4/2008

Žebříček pojišťoven ve skupinách podle přijatého pojistného 2007

Podíl na trhu pojišťoven v této zprávě

98,36%

umístění podle pojistného	pojišťovna/skupina	Pojistné přímé pojištění (euro)	Podíl na trhu	Podíl na trhu- akumulovaný
	MAPFRE AUTOMOVILES	2 437 163 562,83		
	MAPFRE VIDA	2 104 163 596,31		
	MAPFRE SEGUROS GENERALES	1 112 658 179,06		
	MAPFRE EMPRESAS	1 033 972 628,27		
	MAPFRE CAJA SALUD	423 698 610,46		
	CCM VIDA Y PENSIONES	239 145 087,14		
	MAPFRE AGROPECUARIA	233 258 814,56		
	MAPFRE GUANARTEME	122 966 769,85		
	MAPFRE CAUCION Y CREDITO	97 918 655,00		
	BANKINTER VIDA	55 894 425,55		
	MAPFRE ASISTENCIA	27 868 479,00		
1	MAPFRE	7 888 708 808,04	14,46%	14,46%
	AXA SEGUROS GENERALES	2 354 264 810,65		
	AXA AURORA VIDA	412 295 149,56		
	AXA VIDA	298 549 274,86		
	DIRECT SEGUROS	209 704 014,07		
	AXA WINTERTHUR SALUD	117 284 304,00		
	AXA LIFE EUROPE	89 562 335,40		
	AXA CORPORATE SOLUTIONS	18 121 017,99		
	INTER PARTNER	8 579 420,00		
	AXA ART	5 417 888,00		
2	GRUPO AXA	3 513 778 214,56	6,44%	20,91%
3	SANTANDER SEGUROS	3 085 600 310,31	5,66%	26,57%
	ALLIANZ	2 519 678 983,13		
	EUROVIDA	261 871 723,72		
	FENIX DIRECTO	56 585 586,00		
	MONDIAL ASSISTANCE	17 905 186,37		
	AMAYA	5 977 705,00		
4	ALLIANZ	2 862 019 184,22	5,25%	31,81%
	VITALICIO SEGUROS	1 223 600 085,00		
	ESTRELLA SEGUROS	1 062 195 587,06		
	CAJAMAR VIDA	207 965 998,53		
	EUROP ASSISTANCE	23 327 198,08		
5	GENERALI	2 517 088 868,67	4,62%	36,43%
	ASEVAL	735 558 113,07		
	UNICORP VIDA	715 188 112,16		

	BIA GALICIA	395 617 841,87		
	AVIVA VIDA Y PENSIONES	216 623 656,02		
	CAJA ESPAÑA VIDA	175 878 679,97		
	CAJA MURCIA VIDA	1 225 261,24		
6	AVIVA	2 240 091 664,34	4,11%	40,53%
7	CASER	2 111 031 832,21	3,87%	44,41%
	SEGUROS CATALANA OCCIDENTE	1 018 496 258,00		
	SEGUROS BILBAO	482 405 088,24		
	CREDITO Y CAUCION	403 289 443,00		
	NORTEHISPANA	86 271 304,11		
	COSALUD	17 368 511,00		
	DEPSA	9 895 225,00		
8	GRUPO CATALANA OCCIDENTE	2 017 725 829,35	3,70%	48,11%
	ZURICH ESPAÑA	1 334 688 973,70		
	ZURICH VIDA	501 441 388,14		
	ACC	14 317 271,00		
	AIDE ASISTENCIA	1 881 769,00		
9	ZURICH	1 852 329 401,84	3,40%	51,50%
	IBERCAJA VIDA (2)	1 617 182 378,81		
10	IBERCAJA (2)	1 617 182 378,81	2,97%	54,47%
	VIDACAIXA	1 415 732 590,28		
	SEGUR CAIXA	184 497 509,77		
11	CAIFOR	1 600 230 100,05	2,93%	57,40%
	BANSABADELL VIDA	1 451 050 910,62		
12	BANSABADELL VIDA Y PENSIONES	1 451 050 910,62	2,66%	60,06%
	MUTUA MADRILEÑA	1 208 434 456,02		
	ARESA	170 637 293,99		
13	GRUPO MUTUA MADRILEÑA	1 379 071 750,01	2,53%	62,59%
14	BBVA SEGUROS	1 179 741 034,00	2,16%	64,75%
15	ADESLAS	1 085 218 642,00	1,99%	66,74%
	SANTALUCIA	977 491 925,20		
	SOS	2 131 135,00		
16	SANTALUCIA	979 623 060,20	1,80%	68,54%
	MEDITERRANEO VIDA	404 418 609,48		
	CAJA NAVARRA VIDA Y PENSIONES	315 293 860,00		
	AEGON INVERSION	98 020 711,17		
	AEGON SALUD	69 490 866,00		
	CAJA BADAJOZ VIDA	54 268 127,90		
17	AEGON	941 492 174,55	1,73%	70,27%
18	SANITAS	906 718 196,57	1,66%	71,93%
	GROUPAMA SEGUROS	868 827 963,08		
	CLICKSEGUROS	1 556 212,21		
19	GROUPAMA SEGUROS	870 384 175,29	1,60%	73,53%
	LIBERTY SEGUROS	622 414 608,11		
	GENESIS SEGUROS GENERALES	204 093 335,00		
20	GRUPO LIBERTY	826 507 943,13	1,52%	75,04%
21	ASISA	721 655 594,00	1,32%	76,37%
	REALE SEGUROS GENERALES	713 577 687,90		
22	REALE	713 577 687,91	1,31%	77,68%
	OCASO	693 592 547,08		
	ETERNA ASEGURADORA	19 890 719,46		
23	OCASO	713 483 266,54	1,31%	78,98%

	ASCAT VIDA	688 055 150,65		
	ASCAT SEGUROS GENERALES	16 682 968,70		
24	CAIXA CATALUNYA	704 738 119,35	1,29%	80,28%
	ING NATIONALE NEDERLANDEN VIDA	666 512 176,99		
	ING NATIONALE NEDERLANDEN GENERALES	19 738 699,38		
25	ING	686 250 876,37	1,26%	81,53%
26	LINEA DIRECTA	644 201 439,21	1,18%	82,72%
	PELAYO MUTUA DE SEGUROS	532 988 384,87		
	PELAYO MONDIALE VIDA	40 525 868,75		
	PELAYO ASISTENCIA	2 586,55		
27	PELAYO	573 516 840,18	1,05%	83,77%
28	FIATC	486 772 854,92	0,89%	84,66%
	RURAL VIDA	311 277 061,53		
	SEGUROS GENERALES RURAL	174 396 118,05		
29	SEGUROS RGA	485 673 179,58	0,89%	85,55%
	DKV SEGUROS	360 227 307,00		
	ERGO GENERALES	23 624 311,98		
	ERGO VIDA	21 817 365,57		
	DAS	18 683 704,00		
	UNION MEDICA LA FUENCISLA	4 712 294,71		
30	ERGO	429 064 983,26	0,79%	86,34%
	AIG EUROPE	191 046 911,00		
	AIG LIFE ESPAÑA	149 530 291,90		
31	AIG	340 577 202,90	0,62%	86,96%
32	HELVETIA SEGUROS	330 547 722,55	0,61%	87,57%
33	MUTUA GENERAL DE SEGUROS	252 185 027,00	0,46%	88,03%
	CAIXA SABADELL VIDA	229 586 132,58		
	CAIXA SABADELL PROTECCIO	2 180 710,59		
34	CAIXA SABADELL	231 766 843,17	0,42%	88,45%
	CAIXA TERRASSA VIDA	213 475 948,15		
	CAIXA TERRASSA PREVISIO	10 097 751,60		
35	CAIXA TERRASSA	223 573 699,75	0,41%	88,86%
	CEP VIDA	172 122 098,98		
	CEP SEGUROS GENERALES	50 494 797,00		
36	CAIXA PENEDES	222 616 895,98	0,41%	89,27%
	CNP VIDA	157 666 471,04		
	ESTALVIDA	46 177 420,29		
37	CNP	203 843 891,33	0,37%	89,65%
	HDI INTERNATIONAL	144 607 650,00		
	GERLING KONZERN ALLGEMEINE	28 802 802,00		
	ASPECTA	18 417 659,24		
38	TALANX	191 828 111,24	0,35%	90,00%
	AGRUPACION MUTUA	180 080 963,74		
	AMSYR	7 247 381,05		
39	AGRUPACION MUTUA	187 328 344,81	0,34%	90,34%
40	PSN AMA	177 446 459,63	0,33%	90,67%
41	CAI VIDA Y PENSIONES	169 930 149,54	0,31%	90,98%
42	MUSAAT	167 920 432,00	0,31%	91,29%
	SEGUROS LAGUN ARO	122 560 294,65		
	SEGUROS LAGUN ARO VIDA	42 864 370,56		
43	LAGUN ARO	165 424 665,21	0,30%	91,59%

44	ASISTENCIA SANITARIA COLEGIAL	161 672 167,84	0,30%	97,89%
	IMQ	142 163 236,00		
	IQUIMESA	17 686 280,00		
45	IGUALMEQUISA	159 849 516,00	0,29%	92,18%
46	ASEFA	155 128 728,60	0,28%	92,46%
47	HNA	149 281 535,73	0,27%	92,74%
	CARDIF ASSURANCE VIE	83 715 068,89		
	CARDIF ASSURANCES RISQUES DIVERS	59 747 709,00		
48	CARDIF	143 462 777,89	0,26%	93,00%
49	CESCE	143 050 171,82	0,26%	93,26%
	LAIETANA VIDA	107 577 966,94		
50	CAIXA D'ESTALVILS LAIETANA	107 577 966,94	0,20%	93,46%
51	GES SEGUROS	102 731 766,38	0,19%	93,65%
52	ANTARES	95 323 798,15	0,17%	93,82%
53	SEGUROS EL CORTE INGLES	93 759 616,16	0,17%	93,99%
	BARCLAYS VIDA Y PENSIONES	90 941 028,67		
54	BARCLAYS	90 941 028,67	0,17%	94,16%
	UNION DEL DUERO VIDA	54 078 197,88		
	UNION DEL DUERO SEGUROS GENERALES	36 772 673,22		
55	CAJA DUERO	90 850 871,10	0,17%	94,33%
56	ARAG	87 612 524,69	0,16%	94,49%
57	EUROMUTUA	86 031 781,48	0,16%	94,65%
58	QUINTA DE SALUD LA ALIANZA	84 668 635,00	0,16%	94,80%
	BIHARKO VIDA Y PENSIONES	43 783 715,98		
	BIHARKO ASEGURADORA	36 832 598,58		
59	BIHARKO	80 616 314,56	0,15%	94,95%
60	PREVENTIVA	76 230 430,42	0,14%	95,09%
61	MMT SEGUROS	75 870 993,00	0,14%	95,23%
62	CAJASUR	72 614 975,27	0,13%	95,36%
63	PREVISION SANITARIA NACIONAL	69 567 886,18	0,13%	95,49%
64	PATRIA HISPANA	69 479 751,43	0,13%	95,62%
65	ALMUDENA	67 090 012,52	0,12%	95,74%
66	MUTRAL	65 449 049,37	0,12%	95,86%
67	MUTUA GENERAL DE CATALUNYA	65 134 910,35	0,12%	95,98%
68	AGROMUTUA	63 922 076,00	0,12%	96,10%
69	SEGUROS MERCURIO	56 533 952,00	0,10%	96,20%
70	HCC EUROPE	55 849 814,08	0,10%	96,30%
71	MUTUA DE PROPIETARIOS	53 298 804,76	0,10%	96,40%
72	LA UNION ALCOYANA	52 454 164,00	0,10%	96,49%
73	CIGNA LIFE (1)	52 224 235,34	0,10%	96,59%
74	SABADELL ASEGURADORA	50 780 667,88	0,09%	96,68%
	COFACE IBERICA	44 896 596,95		
75	COFACE	44 896 596,95	0,08%	96,77%
76	LA PREVISION MALLORQUINA	44 111 545,18	0,08%	96,85%
77	EUROPEA DE SEGUROS	42 513 222,02	0,08%	96,92%
78	PREVISORA BILBAINA SEGUROS	39 236 175,73	0,07%	97,00%
79	MUTUA TINERFEÑA	36 843 593,18	0,07%	97,06%
	BES VIDA	35 567 250,40		
	TRANQUILIDADE	714 647,15		
80	ESPIRITO SANTO	36 281 897,55	0,07%	97,13%
	PASTOR VIDA	31 288 477,89		

	PASTOR SEGUROS GENERALES	3 483 148,98		
81	BANCO PASTOR	34 771 626,87	0,06%	97,19%
	CAIXAVIDA	33 077 473,86		
82	LA CAIXA	33 077 473,86	0,06%	97,25%
83	IMQ COLEGIAL	30 104 245,52	0,06%	97,31%
84	CISNE ASEGURADORA	29 903 958,50	0,05%	97,36%
85	ACUNSA	28 465 424,00	0,05%	97,42%
86	MERIDIANO	26 950 525,98	0,05%	97,47%
87	MUSSAP	24 760 919,00	0,05%	97,51%
88	MUTUALIDAD DE LEVANTE	24 544 370,39	0,05%	97,56%
89	METROPOLIS	24 038 150,19	0,04%	97,60%
90	UNIVERSAL ASISTENCIA	24 016 222,75	0,04%	97,64%
91	UNACSA	22 434 689,53	0,04%	97,69%
	BALUMBA	20 214 336,59		
92	ADMIRAL	20 214 336,59	0,04%	97,72%
93	MUTUAL MEDICA	19 903 321,42	0,04%	97,76%
94	ATOCHA	19 373 914,00	0,04%	97,79%
95	IMQ DE ASTURIAS	19 330 881,79	0,04%	97,83%
96	ATRADIUS	18 556 203,09	0,03%	97,86%
97	UMAS	17 300 155,32	0,03%	97,90%
98	MURIMAR	17 156 590,00	0,03%	97,93%
99	CLINICUM SEGUROS	16 361 170,77	0,03%	97,96%
100	VITAL SEGURO	15 640 395,00	0,03%	97,99%
	FIDELIDADE MUNDIAL	13 930 386,59		
101	CAIXA GERAL DE DEPOSITOS	13 930 386,59	0,03%	98,01%
102	ATLANTIDA	13 536 360,00	0,02%	98,04%
103	TOKIO MARINE	12 962 827,00	0,02%	98,06%
	MARCH VIDA	12 787 421,83		
104	GRUPO MARCH	12 787 421,83	0,02%	98,08%
105	IMQ DE NAVARRA	12 433 472,10	0,02%	98,11%
106	SEGUROS LATINA	12 202 166,59	0,02%	98,13%
107	MUTUAPESCA	11 374 222,00	0,02%	98,15%
108	ASEQ VIDA Y ACCIDENTES (1)	10 683 051,00	0,02%	98,17%
109	CAIXA MANRESA VIDA	9 386 988,63	0,02%	98,19%
110	LA MUTUA DELS ENGYNIERIS (2)	8 599 428,56	0,02%	98,20%
111	CESMAR	7 843 088,16	0,01%	98,22%
112	MUTUA CATALANA	6 593 762,54	0,01%	98,23%
113	MUTUASPORT	6 491 789,68	0,01%	98,24%
114	APOCALIPSIS FUNERARIOS REUNIDOS	6 397 943,00	0,01%	98,25%
115	NUEVA EQUITATIVA	6 223 288,27	0,01%	98,26%
116	CAJASTUR VIDA	5 918 268,28	0,01%	98,27%
117	EL PERPETUO SOCORRO	5 673 314,43	0,01%	98,28%
118	AGRUPACION SANITARIA	5 582 297,74	0,01%	98,29%
119	LA CORONA	4 875 175,00	0,01%	98,30%
120	SEGUROS MUTUOS MARITIMOS DE VIGO	4 428 373,00	0,01%	98,31%
121	AURA	4 198 323,00	0,01%	98,32%
122	HERCULES SALUD	3 629 737,36	0,01%	98,33%
123	IPRESA	3 457 672,00	0,01%	98,33%
124	ASMEQUIVA	3 442 741,63	0,01%	98,34%
125	MUTUA SEGORBINA	2 486 540,13	0,00%	98,34%
126	ASEGURADORES AGRUPADOS	2 255 441,88	0,00%	98,34%

127	IMA IBERICA	1 946 847,32	0,00%	98,35%	
128	CAIXA TARRAGONA VIDA	1 168 870,13	0,00%	98,36%	
129	PAKEA MUTUALIDAD	693 491,32	0,00%		98,36%